

Sinodalni put u Katoličkoj Crkvi u Njemačkoj

Marčinković, Oliver

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Catholic Theology / Sveučilište u Splitu, Katolički bogoslovni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:202:555183>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of The Catholic Faculty of Theology
University of Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
INTEGRIRANI DIPLOMSKI FILOZOFSKO – TEOLOŠKI STUDIJ

OLIVER MARČINKOVIĆ

SINODALNI PUT U KATOLIČKOJ
CRKVI U NJEMAČKOJ

Diplomski rad

Split, 2024.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
INTEGRIRANI DIPLOMSKI FILOZOFSKO – TEOLOŠKI STUDIJ

OLIVER MARČINKOVIĆ

SINODALNI PUT U KATOLIČKOJ CRKVI U NJEMAČKOJ

DIPLOMSKI RAD
iz temeljnog bogoslovlja
Mentor: prof. dr. sc. Anđelko Domazet

Split, 2024.

Sadržaj

UVOD	1
1. SINODALNOST KAO PARADIGMA	3
1.1. Značenje i načelo sinodalnosti	4
1.2. Počeci i razvoj sinoda u povijesti Crkve	7
1.2.1. Biskupijske sinode	8
1.2.2. Biskupska sinoda.....	9
1.3. XVI. opća redovna skupština biskupske sinode - Sinoda o sinodalnosti.....	10
2. ZAJEDNIČKA SINODA BISKUPIJA U SAVEZNOJ REPUBLICI NJEMAČKOJ OD 1971. - 1975.....	12
2.1. Nastanak sinode	12
2.2. Statut Sinode	15
2.2.1. Struktura.....	15
2.2.2. Teme	18
2.3. Tijek zasjedanja.....	19
2.4. Zaključci.....	20
3. SINODALNI PUT U NJEMAČKOJ OD 2020. - 2023.	29
3.1. Nastanak sinode	30
3.2. Statut sinode.....	33
3.2.1. Struktura.....	33
3.2.2. Teme	35
3.3. Tijek zasjedanja.....	38
3.4. Zaključci.....	40
4. SINODALNI PUT U NJEMAČKOJ – POKUŠAJ OŽIVLJAVANJA SINODE U WÜRZBURGU?	46
ZAKLJUČAK	51
BIBLIOGRAFIJA.....	53
IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI.....	
ABSTRACT.....	

SAŽETAK

Sinodalnost je za Crkvu od životne važnosti te se već od samih njezinih početaka sazivaju različite sinode kako bi se zajedno rješavali problemi i izazovi na koje je nailazila prva kršćanska zajednica.

Sudionici sinoda djelovali su autoritetom Crkve te su imali pravno pokriće u donošenju odluka. Imajući pred očima takvu crkvenu praksu, papa Franjo želi ojačati duh sinodalnosti u današnjoj Crkvi. Stoga je sazvaio Sinodu o sinodalnosti kako bi na razini opće Crkve produbila njezino značenje i učinio je plodonosnom za život Crkve.

Odluke Drugog vatikanskog koncila zahtijevale su implementaciju na razini partikularnih crkava po svem svijetu. Tako je Katolička crkva u Njemačkoj taj zadatak htjela obaviti sazivajući biskupske sinode. Ipak, zbog raznih društvenih previranja i pritisaka odlučila je organizirati zajedničku sinodu svih biskupija u Njemačkoj u Würzburgu od 1971.-1975. na kojoj su sudjelovali i vjernici laici. Sveta Stolica je taj model odobrila tako da je sinoda bila osposobljena za donošenje odlukâ. Zajednička sinoda dotakla je sve aktualne crkvene, društvene i političke teme povezane s poslanjem Crkve. Neke odluke su provedene u praksu, dok su ostale odluke predane Svetoj Stolici na razmatranje. Sinoda je stoga bila jedinstven događaj u Katoličkoj crkvi u Njemačkoj.

Polu stoljeća kasnije, potaknuta skandalom i razmjerima seksualnog zlostavljanja u Crkvi, Katolička crkva u Njemačkoj odlučila se za sinodalni put na kojem će ponovno klerici i vjernici laici zajedno raspravljati i donositi odluke za budućnost Crkve. Neke teme predviđene za raspravu podudaraju se sa pojedinačnim temama prve sinode na koje Sveta Stolica nije nikad odgovorila. Postavlja se pitanje je li Sinodalni put pokušaj oživljavanja sinode u Würzburgu? Stoga ovaj rad predstavlja obje sinode kako bi na to pitanje pokušao dati odgovor.

Ključne riječi: *sinodalnost, sinoda, sinodalni put, sinoda u Würzburgu, biskupska sinoda, seksualno zlostavljanje, uloga žena, celibat, MHG-studija*

UVOD

U ovom radu analiziramo značenje pojma 'sinoda' i 'sinodalnost' za crkvenu praksu te ističemo važnost koju Drugi vatikanski koncil i papa Franjo daju ovoj temi. Predstaviti ćemo i dvije sinode koje su se održale u Katoličkoj crkvi u Njemačkoj, sinodu u Würzburgu (1971.-1975.) i Sinodalni put (2020.-2023.), te ćemo na koncu donijeti kratku sintezu i osvrt na obje sinode.

Sinodalnost je pojam za koji većina ljudi možda nikada nije čula dok se nisu pojavile prve vijesti o Sinodalnom putu u Njemačkoj. Iako se već više godina raspravlja o toj temi i dalje postoji velika praznina u znanju o samom pojmu, ali i o Sinodalnom putu. Sinoda u Würzburgu zasigurno će većini čitatelja biti nepoznanica, ali ona je dokaz da Sinodalni put nije prvi takav događaj u Njemačkoj koji je izazvao prijepore i koji je donosio odluke protivne crkvenom učenju. S obzirom na slabljenje kršćanske tradicije u Njemačkoj i velikog broja ispisa iz Katoličke crkve, njemački su biskupi morali reagirati na takvo stanje.

Motivacija za ovaj rad jest zasigurno širok spektar mišljenja i teorija koja se vrte oko Sinodalnog puta te manjkavih informacija na hrvatskom jeziku. Često se čuje optužba kako je na djelu „protestantizacija“ Katoličke crkve u Njemačkoj, kako je Sinodalni put u sebi heretičan i kako je prijetnja novoj shizmi u Crkvi. Neke od ovih izjava mogu se primijeniti i za prvu sinodu te se stječe dojam kako je Sinodalni put produžetak te prve sinode u Würzburgu. Iako je Sinodalni put krenuo iz dobrih namjera stječe se dojam kako se u zahtjevima odstupilo od temeljnog problema i kako se iskoristio trenutak da se proguraju druge ideje pod velom rješavanja trenutne krize.

Prvo poglavlje rada analizira značenja pojmova sinode i sinodalnost i u kojem odnosu oni stoje spram Crkve. Također ćemo dati sažeti pregled sinoda u povijesti Crkve te se osvrnuti na biskupijske i biskupske sinode, a posebni dio posvetit ćemo XVI. općoj redovitoj biskupskoj sinodi pri čemu ćemo koristiti deskriptivnu i kompilacijsku metodu.

Drugo i treće poglavlje opisuju sinodu u Würzburgu i Sinodalni put, razloge i povijesne okolnosti nastanka, strukturu samih sinoda, tijek zasjedanja te teme i zaključke koje su donesene koristeći opisnu metodu.

U posljednjem poglavlju pokušat ćemo dati usporedbu obiju sinoda, uspoređujući sve gore navedene aspekte, posebno teme i zaključke, za to ćemo koristiti komparativnu metodu.

Nakana je ovog rada omogućiti dublje poznavanje obiju sinoda i odgovoriti na pitanje veze između njih. Također se nadamo kako će ovaj rad rasvijetliti neka kritična pitanja koja se pojavljuju u vezi Sinodalnog puta te da će dati odgovor na pitanje što je uopće Sinodalni put.

1. SINODALNOST KAO PARADIGMA

Pojmovi o kojima se u zadnje vrijeme sve više razgovara u crkvenim krugovima, ali i u javnosti, jesu pojmovi *sinodalnost i sinoda*. S jedne strane povećani interes duguje se biskupskim sinodama koje su se zadnjih godina održavali, tu se zasigurno može spomenuti sinoda o Amazoniji, ali ponajviše zbog Sinodalnog puta koji se održavao u Katoličkoj crkvi u Njemačkoj. Također treba uzeti u obzir da se i papa Franjo sve više referira na tu temu.¹ Već je na samom početku svog pontifikata, u govoru održanom u lipnju 2013., govorio o sinodalnosti², što je potvrdio u enciklici *Evangelii gaudium*³, a u listopadu 2023. započela je Biskupska sinoda – Sinoda o sinodalnosti koju je Papa pokrenuo u listopadu 2021. Iako je interes za sinodu tek u zadnje vrijeme porastao, ona nije nova pojava u povijesti Crkve, već je njezin sastavni dio koji je prati od početka, a novi zamah je dobila nakon Drugog vatikanskog koncila čiji je jedan od ciljeva bio sinodalne strukture Crkve, koje su pale u zaborav, ponovno probuditi.⁴ To potvrđuje i činjenica da se nekolicina crkvenih dokumenata posvećuje toj temi, a među te dokumente treba ubrojiti i Zakonik kanonskog prava iz 1983. godine.⁵

U ovom poglavlju stoga govorimo o pojmovima sinodalnosti i sinode, koje je njihovo značenje i kakav su razvoj doživjeli u povijesti Crkve. Također ćemo govoriti o Biskupskoj sinodi općenito, ali i o Sinodi i sinodalnosti koja se trenutno provodi.

¹ Usp. Nediljko A. Ančić, Prema sinodalnoj Crkvi, *Bogoslovska smotra*, 86 (2016.) 2, 267., <https://hrcak.srce.hr/file/239521> (12.06.2024.)

² Usp. Ivan Macut, *Ogledi i teologiji pape Franje – Izabrana pitanja*, Služba Božja, Split, 2022., 127.

³ Usp. Ančić, Prema sinodalnoj Crkvi, 269.

⁴ Usp. Wilhelm Rees i Ludger Müller, Vorwort, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 9.

⁵ Kann. 342-348., 439-446. i 460-468.

1.1. Značenje i načelo sinodalnosti

Sam pojam sinodalnosti dolazi od grčkih riječi *syn-hodos* (*syn* = zajedno, *hodos* = ići), zajedno ići, zajednički hod. Govor „je o zajedničkom hodu kojim se želi izraziti dinamičnost poslanja Crkve i njezina unutarnjeg života“⁶, „sinoda izražava danas, više negoli bilo koja druga institucija, ontološku zajedničarsku strukturu Crkve.“⁷ Ovo je svakako proizašlo kao jedan od rezultata djelovanja Drugog vatikanskog sabora te se može postaviti tvrdnja kako je sinodalnost paradigma Crkve današnjice ukoliko je shvaćamo kao bitnu sastavnicu Crkve bez koje se ona ne može zamisliti.⁸

„Sinodalnost i policentrično razumijevanje Crkve, ono je na što današnji papa stalno ukazuje.“⁹ Papi Franji je važan taj *sinodalni karakter* Crkve i na nju opetovano poziva u različitim svojim obraćanjima. „Ostvarivanje sinodalnosti u Crkvi kroz održavanje sinoda jedno je od važnijih nastojanja pontifikata pape Franje.“¹⁰ On jasno daje do znanja da želi ponovno oživjeti sinodalnost koju on shvaća kao put što ga je Bog namijenio Crkvi trećeg tisućljeća. Jačanjem sinodalnog obilježja Crkve želi se postići „zdravu decentralizaciju“ (usp. EG 16). „Taj poziv na veću sinodalnost i supsidijarnost u Crkvi nije samo pitanje ustroja crkvenih institucija, već i raspoloženje dijaloga i razmjene iskustva, pa i konstruktivne kritike kao i preuzimanja odgovornosti za život Crkve i njezino poslanje.“¹¹

Ako se o sinodalnosti govori kao o principu, onda se glavna zadaća sastoji u uključivanju partikularnih Crkava. Time se ne označuje jedinstvo Crkve nego sredstvo njezinog ostvarenja te se sinodalnost shvaća kao dodatak ostalim formama zajedničkog djelovanja.¹² Papa Franjo ističe biskupsku sinodu kao jedno od sredstava

⁶ Željko Tanjić – Branko Murić, Načelo sinodalnosti kao paradigma Crkve trećeg tisućljeća, *Bogoslovska smotra*, 86 (2016.) 2, 277., <https://hrcak.srce.hr/file/239548> (13.06.2024.)

⁷ Tanjić – Murić, Načelo sinodalnosti kao paradigma Crkve trećeg tisućljeća, 276.

⁸ Usp. Ibid.

⁹ Anđelko Domazet, Ecclesiological Themes in the Pontificate of Pope Francis, *Crkva u svijetu*, 57 (2022.) 4, 618.

¹⁰ Domazet, Ecclesiological Themes in the Pontificate of Pope Francis, 618.

¹¹ Ibid., 618-619.

¹² Usp. Walter Mader, Synodale Strukturen in der römisch-katholischen Kirche, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 157.

u učvršćivanju zajedništva,¹³ a Zakonik kanonskog prava među ostalim govori o biskupskom kolegiju, rimskoj kuriji, biskupskim konferencijama i različitim vijećima na razini biskupijâ i župâ. One su konstitutivni element Crkve te ističu kolegijalni, a neki kažu čak i demokratski vid.¹⁴

Ta se demokratska dimenzija pojavila nakon Papinog tumačenja pojma sinodalnosti kao poticaja na otvoreni razgovor kao i pojave pojma *suodlučivanja*, te se na taj način otvorila mogućnost sudjelovanja cijeloga naroda Božjega barem u formi upitnika na koja mogu osobno odgovoriti, pa je sve to skupa ostavilo dojam da se Crkva demokratizira.¹⁵ Teološki je upitno može li se pojam demokracije¹⁶ uopće koristiti u kontekstu Crkve, tj. sinodalnosti. Iako je definicija demokracije odgovarajuća za državu, upitno je koliko suverenost naroda kao legitimacija moći i ljudska prava kao stupovi te moći odgovaraju pojmu demokracije Crkve.¹⁷ Treba naglasiti kako članovi države istoj pripadaju prisilno, a članom Crkve postaje se prihvaćanjem vjere, tj. slobodno. Prihvatiti pojam demokracije i nekritički ga htjeti primijeniti u Crkvi, dovelo bi do velikih nesporazuma i nerazumijevanja prave naravi Kristove Crkve. Stoga se demokracija u Crkvi ne treba razumjeti u ustavnopravnom smislu nego u kontekstu suodlučivanja laika i pravne sigurnosti.¹⁸

U govoru o sinodalnosti dakle nije riječ o demokratizaciji Crkve, nego o konkretizaciji shvaćanja pojmova *Naroda Božjega* i *Communia* na tragu dviju koncilskih konstitucija o Crkvi (*Lumen Gentium* i *Gaudium et Spes*). U središtu zanimanja bi trebali biti provjera shvaćanja crkvenih struktura u kontekstu evanđeoske poruke te međusobno slušanje i povjerenje.¹⁹ Različita vijeća se, dakle, ne smiju shvaćati kao znak demokratizacije Crkve, već kao nužni instrumenti kako bi se ostvarila komunikacija i zajedništvo unutar Crkve. U Crkvi sva vlast ne proizlazi, kao u demokraciji, od naroda, nego od samoga Boga. Biskup, a ne dijecezansko vijeće

¹³ Usp. Macut, *Ogledi i teologiji pape Franje – Izabrana pitanja*, Služba Božja, 127.

¹⁴ Usp. Mader, *Synodale Strukturen in der römisch-katholischen Kirche*, 157.

¹⁵ Usp. Dieter Maximilian Haschke, *Demokratie in der Kirche?*, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 35.

¹⁶ „Demokracija: politička ideja o vladavini u kojoj sudjeluju svi članovi zajednice (narod), izravnim odlučivanjem ili posredno putem izabranih predstavnika“, u: *Hrvatska Enciklopedija, mrežno izdanje*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013.–2024., <https://www.enciklopedija.hr/clanak/demokracija> (13.6.2024.)

¹⁷ Usp. Haschke, *Demokratie in der Kirche?*, 50.

¹⁸ Usp. Ibid., 51-52.

¹⁹ Usp. Ibid., 53-54.

predstavlja partikularnu Crkvu, župnik, a ne župsko vijeće predstavlja župu.²⁰ Razna vijeća, dakle, omogućuju suodgovornost i sudjelovanje laika, ali se time ne smije i ne može umanjiti odgovornost same službe koja nosi vlast upravljanja. Suradnja laika je potrebna i Zakonikom kanonskog prava predviđena i pravno regulirana. Treba naglasiti kako oni svojim ulaskom u vijeća i upravna tijela preuzimaju svoj dio suodgovornosti, ali ne i odgovornost za nastale štete i pogreške jer oni nemaju vlast upravljanja koja je pridržana biskupima.²¹ U Crkvi je potreban dijaloško – komunitativni stil upravljanja, što znači jasno komuniciranje i obrazloženje svih odlukâ kako bi one bile razumljive i prihvaćene te kako bi se istaknuo *communio* koji traži Drugi vatikanski koncil.²²

Ključno pitanje ne glasi je li sinodalnost princip Crkve, nego kako i na koji način ga se može provesti. Stoga je za pontifikat pape Franje od temeljne važnosti sinodalnost realizirati kroz održavanje raznih sinoda, čime želi ubrzati započeti proces reformiranja crkvenih struktura, dovesti do većeg dijaloga u rješavanju krize u Crkvi, u što želi uključiti sav Božji narod, te potaknuti na kršćansko poslanje evangelizacije čiji je temelj krsno svećeništvo. „Tri su ključne riječi: zajedništvo (*communio*), sudioništvo (*participacio*) i poslanje (*misija*).“²³ Papina je nakana uključiti što više ljudi, da bi postigao što veće suglasje o problemima koje Crkvu danas pritišću, a to znači da se u taj proces uključi sve ljude, klerike i laike, jer što se tiče svijetu trebaju svi i rješavati. To Papa opisuje pojmom *učenici misionari* kojim želi isticati jednako dostojanstvo svih krštenih u poslanju same Crkve, tj. naviještanju i svjedočenju evanđelja.²⁴ „Sinodalnost, dakle, upućuje na susret, razmjenu vijesti, razgovor, diskusiju, dijalog [...] s namjerom prihvaćanja rješenja za koja se postiže suglasnost, konsenzus [...] na dobro sveopće zajednice. Sinodalnost označava novi hod Crkve u zajedništvu.“²⁵

Sinode nemaju *utemeljiteljsko* značenje, nego su više usmjerene na proširenje forme upravljanja u Crkvi, ona je platforma za rješavanje konflikata.²⁶ Za primjer

²⁰ Usp. Ludger Müller, Konzilien, Synoden, Räte, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 176 – 177.

²¹ Usp. Thomas Söding, Synodale Prozesse in der katholischen Kirche, *Diakonia*, 54 (2023.) 3, 157.

²² Usp. Müller, Konzilien, Synoden, Räte, 179.

²³ Usp. Domazet, op. cit., 620.

²⁴ Usp. Tanjić – Murić, Načelo sinodalnosti kao paradigma Crkve trećeg tisućljeća, 289.

²⁵ Ibid., 277.

²⁶ Usp. Ibid., 279.

zasigurno služi prvi održani koncil u Jeruzalemu na samom početku kršćanstva gdje su svi zajedno raspravljali i donosili odluke za očuvanje vjere.²⁷ Sinodalnost valja promatrati na tri razine: ona je sudjelovanje cijeloga Božjeg naroda, sudjelovanje klera u upravljanju Crkve te poseban odnos svih biskupa u zajedništvu s papom.²⁸ „Sinodalnost ima bitnu pneumatološku oznaku jer je ona također plod Duha Svetoga, koji je dar uskrslog Gospodina.“²⁹ Svakako treba istaknuti da tenzije i razmirice u tim razgovorima nisu dokazi nejedinstva ili nekog raskola, kako ih mediji rado predstavljaju, nego su sastavni dio plodonosnog djelovanja i međusobnog obogaćivanja.³⁰

1.2. Počeci i razvoj sinodâ u povijesti Crkve

Kao početak razvoja sinodâ i sinodalnosti možemo zasigurno navesti 15. poglavlje Djela Apostolskih u kojem nalazimo izvještaj o raspravama o obrezanju u Antiohiji te kako su Pavao i Barnaba išli u Jeruzalem da se posavjetuju s drugima, kako su raspravljali i na koncu postigli dogovor. Poslano je pismo u Antiohiju u kojem su iznosili svoje odluke postignute nadahnućem Duha Svetoga.³¹ Nakon Apostolâ nema zapisâ o određenim redovitim susretima, ali postoje svjedočanstva o sastancima biskupâ već od samih početaka. Svakako je početak crkvene povijesti obilježena sinodalnošću koja je bila vidljiva u izboru biskupa, ali i raznim sinodama i koncilima koji su rješavali probleme vjere i prakse.³² U povijesti Crkve održano je 21 ekumenski koncil: osam koje su sazivali carevi, sedam srednjovjekovnih koje su sazivale pape te se njima pridodaju i šest koncila novijeg doba, tj. od 17. st. do Drugog vatikanskog koncila, ali je bilo daleko više pokrajinskih i biskupijskih sinoda i koncila.³³ Kao što smo već i prije naveli osobitu važnost sinodalnosti dao je sam Drugi vatikanski koncil,

²⁷ Usp. Domazet, op. cit., 621.

²⁸ Usp. Tanjić – Murić, op. cit., 278.

²⁹ Nikola Eterović, Biskupska sinoda – Razvitak sinodalnosti u Crkvi, *Crkva u svijetu*, 41 (2006.) 4, 416.

³⁰ Usp. Johannes Laichinger, Die Geschichte der zwei Synoden, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 77.

³¹ Usp. Eterović, Biskupska sinoda – Razvitak sinodalnosti u Crkvi, 417-418.

³² Usp. Tanjić – Murić, op. cit., 277.

³³ Usp. Eterović, loc. cit.

a važnu ulogu preuzima dekret *Christus Dominus* koji u 3. glavi govori o zajedničkim naporima biskupa oko općeg dobra pojedinih Crkava te navodi i ostale crkvene ustanove koje omogućuju zajedničko djelovanje.³⁴

Istočne Crkve sinodom nazivaju bilo koji susret u kojem se razgovora o crkvenim temama, a posebno ona koja u Latinskoj tradiciji nazivamo koncilima. Godine 1957. dano je tumačenje pojma sinode koje se koristi za biskupijske sinode, a koncili bi bili ekumenski skupovi.³⁵ U daljnjem izlaganju poslužit ćemo se raspravom nadbiskupa Nikole Eterovića koju je objavio u časopisu *Crkva u svijetu*.

1.2.1. Biskupijske sinode

Nadbiskup Eterović navodi kako su prve sinode održane između 160. i 170. na Bliskom Istoku, a tema je bila montanizam, a na Zapadu je prva održana u Rimu 387. godine. Prva biskupijska sinoda, o kojoj imamo pisane tragove, održana je krajem 6. st. u Auxerreu, u Francuskoj te se i u narednim stoljećima održavaju biskupijske sinode. Veliku važnost su imale i u provedbi reforme pape Grgura, a IV. Lateranski koncil donosi prva opća zakonska načela o biskupijskim sinodama po kojima one postaju obvezatne jednom godišnji. Ovu odredbu potvrđuju V. Lateranski koncil i Tridentski sabor. 17. i 18. stoljeće donosi pad zanimanja za sinode što zbog manjka interesa od strane biskupa, što zbog neefikasnosti samih sinoda i manipulacijâ sa strane civilne vlasti. To se ponovno mijenja u 19. stoljeću te je na Prvom vatikanskom koncilu ovo opet bila tema pa je odlučeno da se biskupijske sinode sazivaju svake treće godine. Zakonik kanonskog prava iz 1917. regulira kako je biskup dužan dijecezansku sinodu sazvati barem jednom u deset godina. Svakako treba istaknuti kako na tim sinodama laicima nije bilo dozvoljeno sudjelovati. Prije Drugog vatikanskog koncila Rimski sinoda iz 1960. bila je primjer na koji način razumjeti ove vrste sinode.

³⁴ Usp. op. cit., 419.

³⁵ Usp. op. cit., 414.

1.2.2. Biskupska sinoda

Biskupska sinoda kao takva je novost koju je papa Pavao VI. uveo 15. rujna 1965. godine svojim apostolskim pismom *Apostolica sollicitudo*. Rasprava na Drugom vatikanskom koncilu ticala se dubljeg promišljanja kolegijaliteta biskupâ i njihovoj pastoralnoj službi o čemu se već pisalo u dogmatskoj konstituciji *Lumen Gentium*. Apostolsko pismo *Apostolica sollicitudo* govori o upravo osnovanoj biskupskoj sinodi. U dokumentu stoji kako „Biskupi, izabrani iz različitih krajeva svijeta, pružaju vrhovnom pastiru Crkve još djelotvorniju pomoć u vijeću koje se zove Sinoda biskupa, i to na način kako ga je odredio ili će ga odrediti sam Rimski prvosvećenik.“³⁶ Time se jasno izražava da je sinoda izraziti znak kolegijalnosti jer svi izabrani biskupi zajedno djeluju za dobro cijele Crkve.³⁷ „Biskupska sinoda treba odražavati opću brigu biskupa za Crkvu, posebno za njezinu misijsku djelatnost.“³⁸ Glavni naglasci biskupske sinode su jačanje veze između pape i biskupâ, pomoć papi u pastoralnoj brizi za Crkvu i pronalaska odgovora na pitanje uloge Crkve u današnjem svijetu.³⁹ Kao glavni manjak se jedino može navesti kako u njima do sada ni na koji način nisu sudjelovali vjernici laici.

U prvih 50 godina od Drugog vatikanskog koncila održano je oko 900 biskupijskih sinoda te 33 sinodalna procesa koja nisu biskupijske sinode u strogom smislu, ali i nekoliko kontinentalnih sinoda.⁴⁰ Razlika sinode i koncila leži u tome što su koncili puno rjeđi i što na biskupskoj sinodi biskupi imaju samo savjetodavnu ulogu. Svakako postoje *tri vrste* biskupske sinode: opća redovita, opća izvanredna i posebna skupština. Prve dvije se tiču dobro opće Crkve, a treća je više usmjerena na pitanja određenog kraja ili krajeva.⁴¹ Do sada su, dakle, održane 15 redovitih, tri izvanrednih i deset posebnih, a 16. opća redovita je započeta u listopadu 2023. i još je u tijeku⁴², o kojoj ćemo niže reći malo više. Svoju važnost i opravdanost su dokazale i time što su na tim sinodama donesene neke važne odluke kao npr. osnivanje Međunarodne

³⁶ Eterović, op. cit., 422.

³⁷ Usp. Tanjić – Murić, op. cit., 285.

³⁸ Eterović, op. cit., 423.

³⁹ Usp. Mader, op. cit., 164.

⁴⁰ Usp. Ančić, op. cit., 270.

⁴¹ Usp. Eterović, op. cit., 425-426.

⁴² Usp. https://www.vatican.va/roman_curia/synod/index_ge.htm (14.06.2024.)

teološke komisije, potreba izrade Katekizma Katoličke crkve te Kompendija socijalnog nauka Crkve, Povelja za prava obitelji i razni drugi dokumenti.⁴³

1.3. XVI. opća redovna skupština biskupske sinode - Sinoda o sinodalnosti

U listopadu 2021. papa Franjo je pokrenuo XVI. opću redovnu skupštinu biskupske sinode ili Sinodu o sinodalnosti. Kao što smo prije već naveli, sinode nisu za Crkvu ništa novo, ipak ova sinoda donosi neke novosti. Naime, rasprave nisu fokusirane na neke prijeporne teološke teme, krivovjerja i sl., nego se razgovara na koji način osmisliti sinodalno zajedništvo, te se sami sinodalni proces koji vodi do sinode prosvjetljuje.⁴⁴ Apostolskom konstitucijom *Episcopalis communio* papa Franjo je preuredio pravni ustroj sinode te sada tri faze sinode nisu odvojene jedna od druge, nego su priprema i provedba sastavni dijelovi i obvezujuće za buduće sinode.⁴⁵ Glavna novost ove sinode jest, dakle, što će i laici imati pravo sudjelovanja i glasa u svim fazama, naime, trećinu izaslanika je birao sâm Papa, a među njima ima i laika.⁴⁶ Sama sinoda će se odvijati u četiri faze.⁴⁷ Prva faza jest sâm otvaranje sinode. Druga faza je biskupijska faza kojom se želi uključiti cijeli narod Božji kroz sastanke i upitnike. Zaključci koji su u toj fazi doneseni objedinjuju se na razini biskupskih konferencija u jedan dokument (*Instrumentum laboris 1*) koji će služiti kao podloga za raspravu na kontinentalnim sastancima. Ovo označuje ujedno i treću fazu – kontinentalnu fazu, koja treba pripremiti završni dokument (*Instrumentum laboris 2*) za samu sinodu. Prve dvije faze već su zaključene, treća faza je u tijeku, s time da je od 4.-29. listopada 2023. održano prvo zasjedanje. Zadnja faza započinje završetkom Biskupske sinode i povratkom u mjesne Crkve gdje bi trebalo doći do prihvaćanja i realiziranja donesenih zaključaka.⁴⁸

⁴³ Usp. Eterović, op. cit., 440.

⁴⁴ Usp. Georg Bier, Zuhören statt Debattieren. Eine Weltsynode über gemeinsames Gehen und synodale Umgangsformen, *Diakonia*, 54 (2023.) 3, 159.

⁴⁵ Usp. Bier, Zuhören statt Debattieren. Eine Weltsynode über gemeinsames Gehen und synodale Umgangsformen, 161.

⁴⁶ Usp. Ivica Jurić, *Sinoda o sinodalnosti*, (26.01.2024.), <https://ijuric.kbf.unist.hr/2024/01/26/sinoda-o-sinodalnosti/> (14.06.2024.)

⁴⁷ <https://www.synod.va/en.html> (14.06.2024.)

⁴⁸ Usp. Jurić, loc. cit.

Instrumentum laboris sadržava dva dijela: U prvom dijelu se govori općenito o putu koji je do sada prijeđen, o iskustvima i o putu koji je još pred Crkvom da postane sinodalnija Crkva. U drugom dijelu se govori o tri prioriteta pitanja na koja se želi dati odgovor. To su pitanja kako Crkva može biti znak i oruđe jedinstva s Bogom i cijeloga ljudskog roda, suodgovornosti u poslanju, te sudjelovanja, vršenja zadaća, odgovornosti i autoriteta u Crkvi.⁴⁹ Također će se otvoriti i kontroverzna pitanja kao pitanje svećeničkog celibata, đakonisa, odnos s LGBTQ+ osobama i druge.

Jedan od rezultata prvog zasjedanja u listopadu 2023. g. jesu deset pitanja koja su razrađena na temelju sažetog izvješća zasjedanja. Ta pitanja će se po Papinoj odluci detaljnije razraditi u studijskim skupinama u suradnji s odgovarajućim dikasterijima. To su pitanja odnosa s istočnim Crkvama; slušanje siromašnih i marginaliziranih; poslanje u digitalnom okruženju; revizije *Ratio Fundamentalis*; službe i uloga žena; revizije dokumenta o odnosima između biskupa, posvećenog života i crkvenih zajednica; proučavanje osobe i službe biskupa; uloga nuncija; kako postupati i raditi na kontroverznim pitanjima; ekumenskog dijaloga.⁵⁰ Sljedeće zasjedanje je planirano za listopad 2024. godine.

⁴⁹ <https://sinoda.hbk.hr/2024/04/18/7-instrumentum-laboris/> (14.06.2024.)

⁵⁰ Usp. https://www.synod.va/content/dam/synod/news/2024-03-14_documents/240075---ENG---Gruppi-di-Studio---Curia-romana-14-marzo-2024.pdf (14.06.2024.)

2. ZAJEDNIČKA SINODA BISKUPIJA U SAVEZNOJ REPUBLICI NJEMAČKOJ OD 1971. - 1975.

Drugi vatikanski koncil je zasigurno najistaknutiji događaj crkvene povijesti, ali i opće povijesti 20. stoljeću. Ovaj se koncil u posebnome bavio pitanjem same Crkve kao ni jedan crkveni skup prije, a naglasak je bio na osposobljavanju kršćana za njihovo poslanje u ovome svijetu.⁵¹ Biskupije su dobile zadatak volju koncila za većim uključivanjem laika u svrhu odlučivanja i pronalaženja konsenzusa provesti u djelo i pronaći odgovarajući model za njihovu provedbu. S obzirom da je Koncil imao u vidu i oživljavanje sinoda, biskupijska sinoda se smatrala kao prikladno sredstvo za postizanje tog cilja.⁵² Stoga su se u raznim biskupijama sazivale biskupijske sinode kako bi se raspravljalo o tim temama koje je Koncil pred njih stavio, ali se pokazalo kako one nisu najadekvatnije rješenje za izvršavanje te zadaće.⁵³ Po Zakonu u njoj sudjeluju samo klerici a u takvom sastavu ona nije sposobna provesti odluke o uključivanja laika. Kao primjer za jednu postkoncilsku sinodu poslužila je sinoda bečke nadbiskupije čiji počeci sežu do 1966., a na kojoj su sudjelovali svećenici, laici i redovnici s odobrenjem Svete Stolice.⁵⁴ Tako je i Njemačka već provela jednu biskupijsku sinodu prije Sinode u Würzburgu.

U ovom ćemo poglavlju predstaviti upravo ovu sinodu, razloge njezina nastanka, zadaću koju je imala i neke zaključke koje je ta sinoda iznjedrila.

2.1. Nastanak sinode

Zajednička sinoda biskupijâ u Saveznoj Republici Njemačkoj – ili Sinoda u Würzburgu,⁵⁵ bila je pokušaj Drugi vatikanski koncil implementirati u njemačke prilike. Biskupije Hildesheim i Beč (Austrija) to su već pokušale na svoj način, a

⁵¹ Usp. Karl Lehmann, *Der doppelte Aufbruch – und was nun?*, u: Albert Käuflein i Tobias Licht (ur.), *Wo steht die Kirche? Orientierung am Zweiten Vatikanischen Konzil und an der Gemeinsamen Synode*, G. Braun, Karlsruhe, 1998., 20-21.

⁵² Usp. Roland Cerny-Werner, *Diözesansynoden als sichtbares Zeichen*, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 21.

⁵³ Usp. Manfred Plate, *Das deutsche Konzil*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1975., 49.

⁵⁴ Usp. Plate, *Das deutsche Konzil*, 50.

⁵⁵ Naziv je dobila po mjestu održavanja, naime, sinoda se održavala u katedrali u Würzburgu.

neizostavno je spomenuti u tom kontekstu i pastoralni koncil u Nizozemskoj koji se održao na razini jedne države te biskupsko zasjedanje u Latinskoj Americi.⁵⁶ No, jedna sveopća njemačka sinoda nije bila od početka zamišljena, već je ta ideja počela rasti tek 1968. godine, s time da je riječ samo o biskupijama Zapadne Njemačke s obzirom da je Njemačka u to vrijeme bila podijeljena.⁵⁷ Naime, prije začetka same ideje, na danu njemačkih katolika u Essenu⁵⁸, došlo je do pojave raznih reformatorskih inicijativa i pokretâ obnove te do vala nezadovoljstva i frustracije unutar-crkvenim zbivanjima, a svemu tome kumovala je i nizozemska sinoda te sveopća svjetska zbivanja poput raznih ratova i ustanaka. Pojavom enciklike *Humanae Vitae* napeta situacija među njemačkim katolicima još se više zakuhala.⁵⁹

Kršćanska radnička mladež (dalje CAJ), Savez njemačke katoličke mladeži (dalje BDKJ) i Središnji odbor njemačkih katolika (dalje ZDK)⁶⁰ gurali su ideju o nacionalnoj sinodi. CAJ i BDKJ već u Essenu izlaze s idejom jednog nacionalnog sabora, a u listopadu iste godine ZDK podnosi zahtjev prema Njemačkoj biskupskoj konferenciji (dalje NBK) za sazivanjem jedne pastoralne sinode.⁶¹ Vrlo brzo su za isti stol sjeli predstavnici NBK i predstavnici gore spomenutih zajednica. Nakon nekoliko tjedana razgovora, već u veljači 1969. NBK objavljuje da će sazvati jednu zajedničku sinodu.⁶² Svakako se može reći da je inicijativa proizišla od laika. U svibnju 1970. godine komisija koja je sazvana za pripremu ovoga projekta odlučila je da Würzburg bude mjesto održavanja, a i sam naziv s početka nije bio definiran, te se govorilo o nacionalnom koncilu ili o pastoralnoj sinodi, ali se u konačnici ustalio naziv *Zajednička sinoda biskupija u Saveznoj Republici Njemačkoj*.⁶³ U rujnu 1968. najavljeni su upitnici koji će se poslati katolicima a cilj je bio skupiti popis tema o

⁵⁶ Usp. Lehmann, *Der doppelte Aufbruch – und was nun?*, 22.

⁵⁷ Usp. Stefan Voges, *Konzil, Dialog und Demokratie – Der Weg zur Würzburger Synode 1965-1971*, 2., https://www.kfzg.de/fileadmin/publikationen/documents/b132_stefan_voges_konzil-dialog-und-demokratie_wuerzburger-synode_dte_summary.pdf (17.06.2024.)

⁵⁸ 82. Deutscher Katholikentag (prijev. a.)

⁵⁹ Usp. Lehmann, *Der doppelte Aufbruch – und was nun?*, 23.

⁶⁰ CAJ = Christliche Arbeiter-Jugend, BDKJ = Bund der Deutschen Katholischen Jugend, ZdK = Zentralkomitee der deutschen Katholiken (prijev. a.)

⁶¹ Usp. Paul Leibinger, *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland 1971-1975*, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 102. 97-124.

⁶² Usp. Lehmann, *Der doppelte Aufbruch – und was nun?*, 23.

⁶³ Usp. Leibinger, *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland 1971-1975*, 103.

kojima će se na sinodi raspravljati. Od 21 milijun poslanih upitnika odgovoreno je na 4,4 milijuna.

S obzirom na crkveno-pravno uređenje ušlo se u nepoznati teren, naime, ovakva vrsta sinode Zakonikom nije bila obuhvaćena te se njezin pravni status trebao prvo ispregovarati i zapisati u statutu.⁶⁴ S obzirom da je kan. 358. Zakonika kanonskog prava iz 1917. godine predvidio da na biskupijskoj sinodi smiju sudjelovati samo klerici, trebalo je naći neki model po kojem i laici mogu sudjelovati te suodluživati.⁶⁵ Kongregacija za biskupe toj ideji nije bila zatvorena, ali je za odobravanje tražila ispunjenje dvaju uvjeta: 1. broj laika ne smije biti veći od broja klerika i redovnika, a 2. biskupski autoritet se ne smije dovoditi u pitanje.⁶⁶ Tako su se iznjedrile dvije novosti, s jedne strane laicima je otvorena mogućnost da punopravno mogu sudjelovati na jednoj sinodi, a svećenicima je otvorena mogućnost da sudjeluju na jednoj međubiskupijskoj sinodi. Sâm papa Pavao VI. je potvrdio odobrenje sinode sa strane Svete Stolice u svom telegramu pozdrava koji je poslao u prigodi otvaranja konstituirajuće sjednice.⁶⁷

Još jedno pitanje koje je zahtijevalo odgovor bilo je pitanje kompetencije same sinode, tj. na koji način ona može donositi odluke. Kanonsko pravo joj je predviđalo samo savjetodavnu ulogu, a cilj je bio donošenje konkretnih odluka uključivanjem laika. Ne smije se zaboraviti da je uvjet Svete Stolice bio da se biskupski autoritet ne dovodi u pitanje, a to je njegova zakonodavna vlast. Taj se problem riješio na način da se biskupima dalo duplo pravo veta, te su biskupi prije svakog drugog čitanja jednoga prijedloga morali iznijeti svoje sumnje koje se tiču crkvenog nauka i vjere. U slučaju da su biskupi iznijeli takve sumnje odluka se nije mogla donositi.⁶⁸ Ovo pravo je NBK koristila u više navrata, npr. po pitanju ređenja oženjenih muškaraca, kod naredaba koje su se ticale strukturâ unutar samih biskupija, i drugo.⁶⁹ Time je ova sinoda donijela veliku novost jer je, za razliku od ostalih sinoda u Katoličkoj crkvi, ova sinoda bila

⁶⁴ Usp. Ibid., 104.

⁶⁵ Usp. Ibid.

⁶⁶ Usp. Plate, *loc. cit.*

⁶⁷ Usp. PAVAO VI., Grusstelegramm des Heiligen Vaters, Papst Pauls VL, zur Eröffnung der gemeinsamen Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, u: Ludwig Bertsch i dr. (ur.), *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, Offizielle Gesamtausgabe I, Beschlüsse der Vollversammlung*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1976., 9.

⁶⁸ Usp. Leibinger, *op. cit.*, 105.

⁶⁹ Usp. Plate, *op. cit.*, 58.

zakonodavno sredstvo te je tako mogla izdati naredbe koje su se morale provoditi u svim biskupijama.⁷⁰ Ovo je bilo samo moguće jer su se biskupi skroz unijeli u sinodu i tako cijelom projektu dali svoju legitimaciju.

Također je pripremna komisija morala organizirati izbor sudionika. Statut je predvidio da Biskupijska vijeća biraju više od polovice članova sinode, a nakon tih izbora ZdK i NBK biraju ili imenuju daljnje članove kako bi se osigurala što veća reprezentativnost.⁷¹ Mjesto održavanja sinode ima dvostruku simboliku, s jedne strane ističe se duhovni karakter, a s druge strane parlamentarni red sjedenja podsjeća na demokratske pokrete kasnih 60-ih godina.⁷²

Nakon dvije godine priprema prva konstituirajuća sjednica održana je od 3. – 5. siječnja 1971., a završila je zasjedanjem od 18. – 23. studenog 1975.⁷³

2.2. Statut Sinode

Statut je u studenom 1969. godine izglasan, a u veljači 1970. od Svete Stolice potvrđen. Donosi članke koji govore o samoj zadaći Sinode, ali i o članovima, savjetnicima, promatračima te o načinu predlaganja tema i donošenja odluka o čemu ćemo u sljedećem dijelu detaljnije govoriti.

2.2.1. Struktura

Statut predviđa sljedeće članove ukoliko imaju boravište u Njemačkoj:⁷⁴

- Članovi NBK (svi biskupi i pomoćni biskupi, otprilike njih 60)
- sedam izaslanika iz svake od 22 biskupija, od kojih barem tri moraju biti svećenici (sveukupno 154 članova)
- do 40 muškaraca i žena koje je izabrao ZdK
- 22 redovnika (10 svećenika, 10 redovnica, 2 redovnika laika)

⁷⁰ Usp. Ibid.

⁷¹ Usp. Stefan Voges, *Konzil, Dialog und Demokratie – Der Weg zur Würzburger Synode 1965-1971*, 2.

⁷² Usp. Ibid., 3.

⁷³ Usp. Leibinger, op. cit., 108.

⁷⁴ Usp. Das Statut der Gemeinsamen Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, čl. 2., u: Ludwig Bertsch i dr. (ur.), *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, Offizielle Gesamtausgabe I, Beschlüsse der Vollversammlung*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1976., 856.

- do 40 muškaraca i žena koje je imenovala NBK

Sveukupno 316 članova. Važan preduvjet predviđen statutom jest da su svi članovi Katoličke crkve. Kao savjetnike mogu se pozvati stručnjaci katolici, a njih poziva sam predsjednik sinode te oni imaju pravo glasa unutar odbora u kojem djeluju. Nekatoličke Crkve i zajednice te drugi gosti mogu biti pozvani kao promatrači. Glavna skupština je skupština svih članova koja donosi odluke te svi imaju isto pravo glasa. Predsjedništvo se sastoji od predsjednika (predsjednik NBK, nadbiskup Münchena i Freisinga Julius kardinal Döpfner) koji i predsjeda glavnom skupštinom te četiri dopredsjednika (jedan biskup, jedan svećenik i dva laika, minimalno jedna žena). Daljnji organi sinode su središnja komisija, odbor za pravna pitanja i stručna komisija.⁷⁵

Sveukupno je postojalo deset stručnih komisija od koje je svaka imala svoje tematsko područje sa određenim sadržajem.⁷⁶

I. stanje vjere i navještaj:

Analiza stanja vjere i uvjeti naviještanja; koji je sadržaj navještaja i koje su službe naviještanja; homilija; vjerska pouka; teološki odgoj; individualni pastoral, navještaj i mediji te posebni oblici navještaja.

II. sveta misa – sakramenti - duhovnost:

Poziv i duhovnost kršćana, raznolikost duhovnosti; sveta misa i duhovnost; pojedinačna pitanja vezano uz svetu misu; euharistija; ostali sakramenti; ostale liturgijske funkcije (npr. blagoslovi i blagoslovine)

III. kršćanska diakonia:

Pastoralna i karitativna služba; briga za čovjeka u različitim fazama i situacijama života; briga za manjine i marginalizirane; službe crkvene diakonije; kooperacija među različitim službama.

⁷⁵ Usp. Leibinger, op. cit., 106 - 107.

⁷⁶ Usp. Zum Prozeß der Themenfindung, u: Ludwig Bertsch i dr. (ur.), *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, Offizielle Gesamtausgabe I, Beschlüsse der Vollversammlung*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1976., 889-906.

IV. brak i obitelj:

Smisao i oblik ljudske spolnosti; briga Crkve za brak i obitelj; pojedinačna pitanja o brizi Crkve za brak i obitelj; želje i prijedlozi u vezi s reformom crkvenog ženidbenog prava.

V. društveni zadaci Crkve:

Promjene u društvu, državi i narodima kao pitanje za Crkvu; težište političkog i socijalnog djelovanja Crkve.

VI. odgoj – obrazovanje – informacije:

Prosvjetno društvo i zadaća Crkve u njemu, Crkva i odgoj i obrazovanje; Crkva i sredstva komunikacije; informacija i komunikacija u Crkvi.

VII. karizme – službe – uredi:

Jedinstvo i mnogostrukost karizmi, službi; crkvene službe laika; posebni oblici zvanja u Crkvi; služba đakona; služba svećenika; promicanje duhovnih zvanja, odgoj i obrazovanje za crkvenu službu; ujednačeni radnički i socijalni propisi crkvenih službi.

VIII. oblici suodgovornosti u Crkvi:

Sudjelovanje svih udova Božjeg naroda u poslanju Crkve, postkoncilski vijeća u biskupijama; suodgovornost u crkvenom financijskom sustavu; katoličke udruge; ZdK; suodgovornost u odborima NBK.

IX. uređivanje pastoralnih struktura:

Shvaćanje zajednica i njihova reforma; mnogostrukost mogućih modela; razumijevanje pastoralnog planiranja; stvaranje regionalnih instancija; međubiskupijska suradnja, upravna reforma.

X. općecrkvena i ekumenska suradnja:

Svecrkvena suradnja; svjetska misija; ekumenska suradnja; kršćansko-židovski odnos.

2.2.2. Teme

Teme raspravâ priprema pripremna komisija, tj. nakon konstituiranja sinode to čini središnja komisija, te ih predsjedništvo potvrđuje. Podneseni zahtjevi od općeg značenja moraju se uputiti Svetoj Stolici.⁷⁷ Postojeći dokumenti svjedoče o četiri velika bloka temâ:⁷⁸

- I. Temeljno poslanje Crkve Isusa Krista
- II. Obnova svih karizmi, službi i struktura za bolju službu za vjeru
- III. Zalaganje Crkve za čovjeka u pojedinim društvenim područjima
- IV. Briga za jedinstvo Crkve te njezino globalno poslanje i odgovornost

Tijekom 1971. godine stručne komisije su razradile sveukupno 49 predmeta rasprave, no, ispostavilo se da je to previše te je taj broj do svibnja 1972. skraćen na 34, a u siječnju 1973. je taj broj dodatno smanjen na 15. Odlučeno je kako će se raspravljati o sljedećim predmetima:⁷⁹

- I. *Naša nada. O pokušaju danas biti Crkva.* Temeljni dokument koji se pita na koji način biti danas kršćanin; trebao je predstaviti unutarnje jedinstvo različitih sinodskih predložaka.
- II. Školski vjeronauk
- III. Težišta trenutnog pastoralna sakramenata
- IV. (nedjeljna) sveta misa
- V. Crkva i radnici, posebno strani radnici
- VI. Težišta pastoralna mladih
- VII. Kršćanski brak

⁷⁷ Usp. Die Geschäftsordnung für die Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, čl. 14, u: Ludwig Bertsch i dr. (ur.), *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, Offizielle Gesamtausgabe I, Beschlüsse der Vollversammlung*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1976., 871.

⁷⁸ Usp. Karl Lehmann, Allgemeine Einleitung, u: : Ludwig Bertsch i dr. (ur.), *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, Offizielle Gesamtausgabe II, Ergänzungsband: Arbeitspapiere der Sachkommissionen*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1977., 24.

⁷⁹ Usp. Endgültige Festsetzung der Beratungsgegenstände (Januar 1973), u: Ludwig Bertsch i dr. (ur.), *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, Offizielle Gesamtausgabe I, Beschlüsse der Vollversammlung*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1976., 911-913.

- VIII. Razvoj i mir
- IX. Odgovornost Crkve u odgoju i obrazovanju
- X. Službe i pastoralne djelatnosti u župama
- XI. Redovi i druge duhovne zajednice
- XII. Sudjelovanje Božjeg naroda u poslanju Crkve
- XIII. Okvir za vodstvo i upravu biskupijâ
- XIV. Pastoralna suradnja Crkavâ u službi kršćanskog jedinstva
- XV. Svjetska misija

Svaki prijedlog mora proći minimalno dva čitanja koja se moraju održati na dva različita zasjedanja, prije drugog čitanja NBK mora iznijeti svoje prigovore. Odluke donosi glavna skupština ako su minimalno dvije trećine članova prisutne, u prvom čitanju potrebna je kvalificirana, a za konačno prihvatanje jednog prijedloga potrebna je dvotrećinska većina.⁸⁰

2.3 Tijek zasjedanja

Ukupno je održano osam sjednica koje su trajale svaka po pet dana. Kao što smo već i ranije spomenuli, prva konstituirajuća sjednica održana je u siječnju 1971. Na drugoj sjednici od 10. – 14. svibnja 1972. žestoko se raspravljalo o odluci NBK ne prihvatiti odluku o ređenju oženjenih muškaraca. Treća sjednica održana je od 3. – 7. siječnja 1973. te je na njoj prihvaćen prvi prijedlog *Sudjelovanje laika u navještaju*. Četvrto zasjedanje od 21. – 24. studenog 1973. bilo je obilježeno prihvaćanjem dokumenta *o stranim radnicima*. Na petoj sjednici od 22. – 26. svibnja 1974. prihvaćen je prijedlog o *opisu zadataka pastoralnih struktura za vodstvo i upravu biskupijâ*. Šesto zasjedanje održano je od 20. – 24. studenog 1974. te su prihvaćeni tekstovi o pastoralu sakramenata, o redovima i duhovnim zajednicama, o vjeronauku i ekumenizmu. Sedma sjednica od 7. – 11. svibnja 1975. obuhvaćala je temu crkvenog rada s mladima, kršćanski brak, pastoralne službe, vijeća i suodgovornosti laika. Osmi i konačna sjednica održana je od 18. – 23. studenog 1975. na kojoj su prihvaćeni

⁸⁰ Usp. Die Geschäftsordnung für die Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, čl. 7.

tekstovi o svetoj misi, Crkvi i radnicima, crkvenim upravno-sudskim propisima, misionarskoj djelatnosti, razvoju i miru, katoličkoj kulturnoj politici te temeljnom dokumentu *Naša nada*.⁸¹

2.4. Zaključci

Ova sinoda je na kraju trajala jednako dugo kao i Drugi vatikanski koncil te su preko 300 sudionika, od kojih skoro jedna četvrtina ženâ, iznjedrili 18 odlukâ:⁸²

I. Naša nada. Ispovijest vjere u ovom vremenu⁸³

Preko 60% ispitanika koji su odgovorili na poslani upitnik, odgovorili su kako je pitanje vjere za njih jako važno i kako ga treba uvrstiti među teme rasprave što je učinjeno.⁸⁴ Veliko značenje je imalo pitanje o krizi vjere i pronalaska odgovora na isto. Nakon dugih i iscrpnih pregovora donesena je odluka o korištenju spisa koji je sastavio Johannes B. Metz kao podloge i koji je trebao glasiti: *Naša nada. O pokušaju danas biti Crkva*. Nakon daljnjih prerada prijedlog se u jesen 1974. šalje u generalnu skupštinu gdje se na zadnjem zasjedanju o njemu raspravlja te dobiva svoj konačni naziv: *Naša nada. Ispovijest vjere u ovom vremenu*. U uvodu se ističe kako Crkva koja se želi obnoviti treba znati tko je. Dokument obrađuje teme Vjerovanja te razrađuje kako je svaki kršćanin pozvan obnoviti Crkvu i dati svjedočanstvo nade, a posebno crkveni dužnosnici. Također iznosi i četiri načina nasljedovanja: križ, siromaštvo, sloboda i mir. Zadnji odsjek dokumenta donosi četiri zadaće za život Crkve, to su ekumenizam, dijalog i pomirenje sa židovskim narodom, solidarnost sa siromašnim Crkvama kao izraz katoliciteta i odgovornost za cijelo društvo.

⁸¹ Usp. Leibinger, op. cit., 107-108.

⁸² Usp. Wilhelm Damberg, Die „Würzburger Synode“ (1971-1975) als Gegenstand der kirchlichen Zeitgeschichte: Konferenzbericht, *Schweizerische Zeitschrift für Religions- und Kulturgeschichte*, 101 (2007), 597.

⁸³ Usp. Plate, op. cit., 72-76.

⁸⁴ Usp. Ibid., 66.

II. Školski vjeronauk⁸⁵

U temelju ovoga dokumenta stoji problem sve većeg broja ispisa učenika iz školskog vjeronauka krajem 60-ih i početkom 70-ih godina. Sinoda je iznjedrila promjenu s kojom se vjeronauk više ne razumijeva kao Crkva u školi, nego kao dio općeg obrazovnog programa u javnim školama koji odjekuje i u današnjem vremenu. Ovaj tekst je jedan od najistaknutijih ove sinode i ne govori samo o pedagoškom aspektu nego iznosi modele na koji način Crkva u sekulariziranom društvu može biti prisutna. Vjeronauk nije bio znanstven te je stajao u suprotnosti znanstvene obnove cijelog školskog sustava, iz toga je proizišao zahtjev da i vjeronauk mora biti pedagoški potkovan i teološki odgovoran. Svakako je ovo bila i borba protiv onih koji su vjeronauk htjeli izbaciti iz javnih škola. Zadaci školskog vjeronauka i župne kateheze su nanovo definirane, važna zadaća leži u davanju odgovora na životna pitanja u svjetlu kršćanske vjere, a potvrđena je zagaraniranost vjeronauka ustavom. Vjeru se želi prenijeti u kontekstu konkretnih životnih prilika učenika, a ne apstraktno u nekim modelima. Vjeronauk nije instrument moći Crkve, nego služenja čovjeku, a na kraju se ističe da je vjeronauk konfesionalan iako ostaje otvoren za ekumenizam.

III. Sudjelovanje laika u naviještaju⁸⁶

Glavna tema bila je propovijed i kako laici mogu sudjelovati u njoj. O ovoj temi se žestoko raspravljalo, a posebno dvije točke su bile sporne. S jedne strane nije na regionalnoj sinodi da donosi zakone o propovijedanju laika, a s druge strane propovijedanje laika unutar svete mise se jasno protivi crkvenom zakonu. Razlog rasprave o ovoj temi bilo je pitanje kako laike teologe uključiti u službu Crkve, te kako općenito sudionike mise više uključiti. Još jedan argument je i smanjenje broja svećeničkih zvanja. Sveta Stolica se tomu protivila te je zahtjev ublažen: laici ne bi trebali redovito propovijedati na svetim misama nego u posebnim prigodama u kojima laik stručnjak održava tematsku propovijed. Prvotne prigovore Svete Stolice skupština je odbila kao neopravdane jer dvije godine ranije je NBK donijela neke norme o propovijedanju laika kojima se Rim nije protivio te je prijedlog s ublaženom verzijom usvojen.

⁸⁵ Usp. Ibid., 179-183.

⁸⁶ Usp. Ibid., 134-145.

IV. Sveta misa⁸⁷

Ovaj prijedlog treba dati rješenje problema opadanja broja ljudi koji idu na svetu misu i onih koji u njoj ne vide smisla, ali i odgovor na pitanje ekumenskih misa. U središtu rasprave su bile teme ekumenske euharistije i nedjeljne obveze. U početku tekst govori o smislu svete mise te ističe slavljenički karakter. Obveza pohađanja nedjeljne svete mise se ne pooštrava, nego se pokušava dati obrazloženje za ovakvu zapovijed. U daljnjem tekstu se govori kako se mise radnim danima treba smislenije organizirati kako što veći broj ljudi može sudjelovati, te se govori o misama za djecu i mlade, kako njih oblikovati i kako mlade više uključiti u život župne zajednice.

V. Težište današnjeg pastoralnog sakramenata⁸⁸

U uvodnom dijelu govori se općenito o sakramentima, te o ulozi svećenika i zajednice u slavlju sakramenata. Govori o slavlju sakramenata krštenja i potvrde kod odraslih osoba, tj. o obnovi katekumenata odraslih, te kod djece, npr. smisao krštenja djece, itd. U drugom dijelu se govori o sakramentu pokore. Četiri glavna zaključka koja se mogu iz ovoga prijedloga izvući: 1. na župnoj ili međужupnoj razini mora se uvoditi katekumenat odraslih, 2. s roditeljima se obavezno prije prvog krštenja mora voditi razgovor, 3. krštenje treba odgoditi ako se ne može osigurati kršćanski odgoj i 4. priprema za sakrament potvrde provodi župa. Ali ovo nisu naredbe nego samo smjernice. Također je Svetoj Stolici poslan votum kojim se Svetog oca moli da biskupu dopusti imenovanje svećenika za podjelu sakramenta potvrde.

VI. Ciljevi i zadaci crkvenog rada s mladima⁸⁹

U uvodu se govori općenito o problemu, a to je generacijski konflikt, tj. rascjep između mladih i starih. Također se išlo k rješavanju pitanja ostvarenja pojedinca u promjenjivim društvenim okolnostima. Ističe se važnost osposobljavanja odraslih za rad s mladima kao pomoć u sazrijevanju. Također se govori o kvalifikaciji i prekvalifikaciji osoblja, o zaposlenicima i volonterima za ovaj rad, o organizaciji i o kontroli. Na kraju se ističe kako crkvene udruge mladih od strane države i društva ne smiju biti marginalizirane.

⁸⁷ Usp. Ibid., 113-114.

⁸⁸ Usp. Ibid., 111-112.

⁸⁹ Usp. Ibid., 177-179.

VII. Crkva i radnici⁹⁰

I ovaj prijedlog je izazvao žestoke rasprave te je konačni prijedlog usvojen tek na zadnjem zasjedanju. Dokument u prvom dijelu govori o povijesnim propustima Crkve po pitanju radnika, pa je stoga prikazano koje su greške počinjene kako bi se izvukli zaključci za budućnost. Daljnje izlaganje se može razumjeti i kao socijalni nauk Crkve. On obrađuje socijalna pitanja pod pastoralnim vidom. Govori se o zapošljavanju žena, sindikatima, suodgovornosti i suvlasništvu, te se ističe kako se i dalje ne može govoriti o socijalnoj pravdi. Zadnji dio govori o mjerama koje Crkva mora poduzeti kako bi se nedostaci uklonili. Treba ponovno oživiti pastoral radnika u kojem će se radnike pridobiti za suradnju i povezivanje sa župnom zajednicom. Također se biskupije trebaju pobrinuti oko osposobljavanja dušobrižnika za poduzeća i radnike te oko pojednostavljenja jezika navještaja za bolje razumijevanje.

VIII. Strani radnik – pitanje za Crkvu i društvo⁹¹

Uvodni se dio bavi situacijom u kojoj se strani radnici, tzv. *Gastarbeiteri* nalaze, tj. zašto njihov broj raste. Ukratko se govori o tome da NBK, biskupije, župe i udruge moraju voditi brigu o stranim radnicima, traži se osnivanje dušobrižništva za strane radnike na volonterskoj bazi te posebno dušobrižništvo za strance. U zadnjem dijelu govori o pravnim i stambenim problemima, o pomoći u obrazovanju i odgoju, zdravstvenoj prevenciji i socijalnoj pomoći za strane radnike.

IX. Kršćansko življeni brak⁹²

Oko ove teme bile su žestoke i žustre rasprave pa je bilo upitno hoće li se uopće usvojiti jedan prijedlog. Nesuglasice su postojale jer se NBK nije htjela odreći postojećeg naravnog shvaćanje braka u korist osobnog shvaćanja braka. Nakon dugih i iscrpnih rasprava dokument je ipak izglasan sa samo jednim glasom više od potrebne dvotrećinske većine. U početku govori općenito o stanju braka te se nadovezuje na Drugi vatikanski koncil, a govori o partnerskom odnosu bračnih drugova, nestanka velikih obitelji, ravnopravnost muškaraca i žena te odvajanja obitelji i posla. U daljnjem tekstu se govori o razlozima što brak čini kršćanskim, tj. o Božjoj

⁹⁰ Usp. Ibid., 214-217.

⁹¹ Usp. Ibid., 217-220.

⁹² Usp. Ibid., 194-198.

stvaralačkoj ljubavi te ističu međusobno prihvaćanje, vjernost i sakramentalnost. Kao dušobrižničke smjernice iznosi se važnost održavanja predbračnih tečajeva, seksualni odgoj u obiteljima, školi i društvu te Crkva treba poraditi na pomoći za male obitelji i samohrane roditelje. Traži se i jačanje pomoći u slučaju neželjene trudnoće kako bi se izbjegao pobačaj. Govori se i o razlozima za povećani broj rastava braka i ističe se kako se te parove ne smije otpisati, nego im treba omogućiti pomoć, npr. u obliku bračnih savjetovališta. Sinoda je svakako željela sačuvati crkveni nauk o nerazrješivosti braka, ali je bilo pitanje može li se pripustiti rastavljene i ponovno vjenčane na primanje sakramenata, ali se nije našlo konačno rješenje za to pitanje, pa se NBK zamolila da ona na razini sveopće Crkve pokrene inicijativu za rješavanjem ovoga pitanja. Kao prijedloge za Svetu Stolicu navodi se uvrštenje psihičke prisile i obmane za nevaljanost braka te izjednačenje nezakonite djece sa zakonitom djecom. Svaka biskupija mora imati ured pod nazivom *brak i obitelj*, te u svakom gradu i općini treba uspostaviti bračno savjetovalište. U dekanatima se redovito moraju održavati predbračni tečajevi te se župe trebaju bolje brinuti o samohranim roditeljima.

X. Doprinos Katoličke Crkve u Saveznoj Republici Njemačkoj za razvoj i mir⁹³

U uvodnom se dijelu govori o kriznoj situaciji čovječanstva, povezanosti horizontalnog i vertikalnog usmjerenja kršćanskog poslanja, unutarnjoj povezanosti razvoja i mira. Dokument dalje govori o razvojnoj pomoći koja Crkva već nudi, o problemima i izazovima na tom području, ali jasno ističe da se ne zna kako riješiti problem u zemljama u razvoju. Kao neka polja rada spominju se stvaranje savjesti i svijesti kod ljudi u Njemačkoj, biti odvjetnik zemljama u razvoju te pružanje materijalne i osobne pomoć. Treba svakog kršćanina poticati da doprinosi svoj dio, jer Crkva ne može sama, temu razvoja treba uvesti i u formaciju svećenika, razvijati svijest u župama o postojanju raznih projekata koji su usmjereni na pomoć trećemu svijetu.

Također jasno izlažu kako treba pojačati i aktivirati nove crkvene službe pomirenja, važnost suradnje Crkava u promicanju mira, kako treba odgajati za mir i

⁹³ Usp. Ibid., 251-253.

poštivati one koji odbijaju ići u vojnu službu te se odluče za socijalni rad. Svakako se traži jasne prijedloge za očuvanje i promicanje mira.

XI. Težište crkvene odgovornosti na polju obrazovanja⁹⁴

Crkva ima suodgovornost na području obrazovanja jer je ono sastavni dio ljudskoga života. Briga za odgoj treba proizlaziti iz kršćanske ljubavi i vjere, te sinoda jasno podupire reforme obrazovnog sustava u Njemačkoj. Ističe i važnost obiteljskog odgoja u prvim godinama te se potiče na programe koji će majkama omogućiti da mogu biti u prvim godinama sa svojom djecom. Sinoda postavlja pitanje zašto se Crkva ne zauzima istim intenzitetom za srednjoškolce gdje u njihovim školama vjeronauk nije ponuđen ni kao izborni predmet. Traži se osnivanje katoličkih škola s pravom javnosti, uspostava školskog dušobrižništva; govori se o visokoobrazovnom sustavu u kojem teologija ne smije biti zanemarena, upućuje se na lošu materijalnu situaciju studenata.

XII. Redovi i druge duhovne zajednice⁹⁵

Ovaj dokument u početku govori o krizi redovništva koja najviše proizlazi iz velikog rascjepa između današnjeg svijeta i vlastitog svijeta samostanâ. Također se ističe kako su redovi već poduzeli neke radnje kako bi se tomu suprotstavili te kako je cilj ovoga prijedloga redove poduprijeti u njihovom nastojanju oko obnove. Svakako se izdaje naputak da se ispituju ciljevi i budućnost različitih redovničkih udruga i službi (npr. bolnicâ), preispitivanje pravila klauzure na njihovu svrhovitost, ispitivanje same karizme, tj. je li duhovno poslanje uvijek u središtu djelovanja. Redovništvo se mora usmjeriti prema 21. stoljeću, što hoće reći kako je i u redovničkim zajednicama obrazovanje važno kao i slobodan pristup informacijama te ravnopravnost ženskih redovničkih zajednica.

XIII. Pastoral u župnim zajednicama⁹⁶

Svrha ovoga dokumenta je obnova župnih zajednica. Kao problemi se navode rascjep između Crkve i društva, manja posjećenost svetih misa, manjak duhovnih

⁹⁴ Usp. Ibid., 231-234.

⁹⁵ Usp. Ibid., 199-201.

⁹⁶ Usp. Ibid., 128-133.

zvanja te sve veće udaljavanja posebno mladih skupina od Crkve. Ističe se kako je potreban jedan novi cjeloviti koncept svih pastoralnih službi. Svi kršteni su pozvani na službu u Crkvi i svijetu, ali svatko u svom redu. Laici bi stoga posebno trebali svoje probleme i iskustva unijeti u župe i time osigurati njezinu otvorenost i brigu za ljude. Ističe se isto dostojanstvo muškarca i žene te kako i jedni i drugi imaju istu odgovornost za društvo iako u različitim oblicima te ističu svijest da se to u Crkvi još nije potpuno ostvarilo. Župe, crkveno vodstvo i žene su tu jednako odgovorni te je potrebno ljudima približiti novu sliku i ulogu žene. Također treba poziv ženâ probuditi i omogućiti da se njihovo služenje prihvati u svim područjima Crkve.

Konkretno to znači da se i žene treba uzeti u obzir u podjeli nekih službi (lektor i vanredni djelatelj pričesti), da im se daju zaposlenja u Crkvi, čak i vodeće pozicije, da ih se više uključi u volontersko djelovanje te da ih se pri izboru za pastoralna vijeća uzme u obzir. Po pitanju stalnog đakonata traži se upit kod Svetog Oca o pripuštanju žena. Dalje se govori o ulozi svećenika, njegovog odnosa s biskupom, o krizi svećeništva. Na pitanje o prikladnom broju svećenika za pastoralno djelovanje sinoda nije bila u mogućnosti dati odgovor, ali se ističe odluka Pape da se celibat neće ukinuti te kako se oženjene muškarce neće pripustiti ređenju. S obzirom na te okolnosti govori se o preoblikovanju pastorašta što uključuje spajanje župa i bolju raspodjelu svećenika. Također se kao jedno od rješenja ističe i bolji rad po pitanju promocije duhovnih zvanja.

XIV. Odgovornost cijelog Božjeg naroda u poslanju Crkve⁹⁷

Ovaj dokument govori općenito o načinu kako osmisliti crkveni život. Vijeća koja su osnovana u biskupijama i župama ne zamjenjuju katoličke udruge i zajednice, dalje izlaže preporuke i naloge kako uspostaviti vijeća koja je tražio Drugi vatikanski koncil. Najistaknutiji zahtjev upućen Papi jest odobrenje za održavanje zajedničke sinode svih biskupija u Njemačkoj svakih deset godina.

⁹⁷ Usp. Ibid., 148-151.

XV. Propisi za pastoralne strukture i za vodstvo i upravu biskupijâ⁹⁸

U ovom dokumentu se govori općenito o razinama upravljanja od župne zajednice do Biskupske konferencije te se govori o njihovim zadacima, o vodstvu pojedinih instancija i njihovim upravama. Donosi primjerak statuta za svaku od navedenih instancija, a na kraju donosi plan modernizacije organizacijske strukture biskupija, tj. generalnih vikarijata.

XVI. Propisi arbitražnih vijeća i upravnih sudova biskupijâ⁹⁹

Ovaj dokument je više pravničke naravi i sadrži ustav crkvenog sudstva te regulira same procese. Cilj je bio stvoriti samostalno crkveno sudstvo, te su se nadali da će iščekivani papin *motru proprij* uvrstiti njemačke pokrajinske regulative u crkveni zakon. Pošto se to do kraja zasjedanja nije dogodilo dokument je izglasan kao votum koji se uputio Svetoj Stolici, a ne kao nalog.

XVII. Pastoralna suradnja Crkava u službi kršćanskog jedinstva¹⁰⁰

Uvod donosi svijest o potrebi približavanja različitih kršćanskih Crkava i zajednica te da je već dosta toga pokrenuto. Partner Crkve u Njemačkoj je Evangelička Crkva zbog njezine veličine, ali se ističe kako će ubuduće biti potreban i susret s drugim religijama. Potvrđuje se nauk kako bi svi trebali biti jedno, a na tragu Drugog vatikanskog koncila jasno se govori da ne mogu sve kršćanske zajednice biti nazvane Crkvama. Oko odsjeka pod nazivom „put“ vodile su se najveće rasprave. U tom dijelu se, naime, raspravlja od čega se kao katolici možemo odreći u razgovoru s drugima. Ističe se da je u temelju Isus Krist, ali da imamo dosta toga što nas razdvaja, te se prihvaća ono što je Drugi vatikanski koncil već izjavio, a to je hijerarhija istinâ. Svakako konačni cilj svega jest jedinstvo Crkve, ne uniformirana, nego u različitosti. U pastoralnim smjernicama se govori o zajedničkim molitvenim susretima, razgovorima o pastoralnim problemima, prihvaćanju prijelaza iz jedne Crkve u drugu. Traži se da se u Zakoniku ukine zapreka različitosti vjere te se ističe potreba suradnje i izvan teoloških pitanja, tj. na socijalnom planu.

⁹⁸ Usp. Ibid., 151-153.

⁹⁹ Usp. Ibid., 153-155.

¹⁰⁰ Usp. Ibid., 153-155.

XVIII. Misionarska djelatnost u svijetu¹⁰¹

Temelj navještaja jest vjera koja se temelji na 2000 godina staroj kršćanskoj poruci. Dokument također ističe kako je misionarska situacija u svim krajevima zemlje različita te na koncu govori kako je od osobite važnosti zajedno djelovati i pronaći novu motivaciju za misijsku djelatnost.

Uz gore navedene odluke sastavljeno je i šest radnih papira koje nisu ušle u raspravu u generalnu skupštinu te su poslone na daljnje razmatranje:

- I. Katehetsko djelovanje Crkve
- II. Potreba sadašnjosti i služba Crkve
- III. Smisao i oblik ljudske seksualnosti
- IV. Zadaci Crkve u državi i društvu
- V. Crkve i društvena komunikacija
- VI. Njemački pastoralni institut

Sve odluke sadržavaju naloge, preporuke i votume koje ne nose svi istu obvezu. Naloge zahtijevaju potvrdu Svete Stolice, preporuke nisu pravno obvezujuće, ali se moli za njihovu implementaciju, a votumi su molbe upućene Svetoj Stolici za primjenu u cijeloj Crkvi.¹⁰² Kao primjer za jednu odredbu navodi se dopuštenje pristupa ženama vodećim ulogama u biskupijama, te uvođenje svećeničkog vijeća, biskupijskog pastoralnog vijeća i vijeće katolika. Glasovanja upućena Svetoj Stolici su npr. ona o pristupanju žena đakonatu ili dopuštenju ponovnog crkvenog vjenčanja za rastavljene i ponovno vjenčane osobe, ali Sveta Stolica na njih nikada nije odgovorila.¹⁰³

¹⁰¹ Usp. Ibid., 253-256.

¹⁰² Usp. Leibinger, op. cit., 112.

¹⁰³ Usp. Ibid., 112-113.

3. SINODALNI PUT U NJEMAČKOJ OD 2020. - 2023.

Kao što je i prva sinoda bila sazvana u jeku važnih događanja u Crkvi i svijetu, tako i ovaj drugi skup biva sazvan u jeku zbivanja svjetskih razmjera, tj. krize koja je Crkvu jako pogodila i koja je ostavila duboke tragove. Već od 2002., pa sve do 2006. godine, na vidjelo su izašli razni slučajevi seksualnog zlostavljanja djece u SAD-u koji su istraživani i procesuirani.¹⁰⁴ S vremenom su se slični slučajevi počeli otkrivati diljem svijeta od kojih na prvom mjestu možemo spomenuti Irsku sa svojom jakom katoličkom tradicijom.¹⁰⁵

2010. godine, pater Klaus Mertes, rektor isusovačkog kolegija u Berlinu, priznaje da je bilo seksualnog zlostavljanja djece na tom kolegiju¹⁰⁶ te time otkriva jedan od najvećih skandala u povijesti Katoličke Crkve u Njemačkoj. Otkako je taj skandal otkriven cijela Katolička crkva, a tako i Katolička crkva u Njemačkoj, radi na suočavanju i rješavanju tog problema kako bi se počinitelji priveli pravdi te implementirali sustavi koji će takve slučajeve u budućnosti spriječiti. NBK 2013. pokreće istraživački projekt pod nazivom „seksualno zlostavljanje maloljetnika od strane katoličkih svećenika, đakona i muških redovnika na području Njemačke biskupske konferencije“¹⁰⁷ te iste godine raspisuje natječaj za izvođenje jedne znanstvene studije koja ima za cilj pokazati cijeli opseg.¹⁰⁸ 2014. godine NBK predstavlja istraživački projekt u kojem sudjeluju Središnji institut za duševno zdravlje Mannheim, kriminološki institut sveučilišta u Heidelbergu, institut za gerontologiju¹⁰⁹ sveučilišta u Heidelbergu i katedra kriminologije sveučilišta u Gießenu. Rezultati te studije (dalje MHG-studija¹¹⁰) predstavljeni su 2018. godine, a oni govore kako ima

¹⁰⁴ Usp. Ivan Štengl, Seksualno zlostavljanje maloljetnika. Mogući profil pedofiliji sklone osobnosti klerika, *Bogoslovna smotra*, 82 (2012.) 2, 339-340.

¹⁰⁵ Usp. Ibid., 340-341.

¹⁰⁶ Usp. Ibid., 341.

¹⁰⁷ „Sexueller Missbrauch an Minderjährigen durch katholische Priester, Diakone und männliche Ordensangehörige im Bereich der Deutschen Bischofskonferenz“ (prijev. a.)

¹⁰⁸ Usp. <https://www.dbk.de/presse/aktuelles/meldung/forschungsprojekt-sexueller-missbrauch-wird-interdisziplinaer-ausgeschrieben> (19.06.2024.)

¹⁰⁹ (geronto- + -logija), interdisciplinarno znanstveno područje koje se bavi proučavanjem psiholoških, zdravstvenih i socijalnih problema starenja i starih ljudi, u: *Hrvatska Enciklopedija, mrežno izdanje*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013.–2024. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=21815> (19.06.2024.)

¹¹⁰ MHG je skraćena od početnih slova gradova u kojima su sjedišta instituta i sveučilišta koja su izrađivali studiju.

naznaka da kod 1.670 klerika Katoličke crkve u Njemačkoj postoje elementi za kazneno djelo seksualnog zlostavljanja maloljetnika u razdoblju od 1946. do 2014. godine, a isto tako govore da se radi o broju od 3.677 djece.¹¹¹ Ove brojke treba uzeti s rezervom jer zbog prirode same stvari nisu svi spremni javno priznati da su zlostavljani, isto vrijedi za statistike ostalih zemalja. NBK je već tada istaknula kako smatra da je pitanje seksualnog zlostavljanja maloljetnika strukturalni problem Crkve te kako su institucije zakazale što je potaknulo i još potiče razvoj zlostavljanja. Biskupije su se obvezale imenovati povjerenike za žrtve te definirati jasne procese za sprječavanje daljnjih slučajeva, a 2018. su uključeni i vanjski stručnjaci.¹¹² No, treba naglasiti kako ovo nije samo problem Katoličke crkve, nego je i Evangelička crkva izvršila istraživanje u kojem su otkrili 2.225 zlostavljanih (od čega 511 klerika) i 1.259 optuženih za te zločine, ali i ovaj broj nije potpun te se pretpostavlja da se radi o puno većem broju.¹¹³

3.1. *Nastanak sinode*

Nakon što je predstavljena MHG-studija, Katolička crkva u Njemačkoj došla je do zaključka da je potreban određen put obraćenja i obnove te da je potrebna posebna metoda. Kao reakciju na to biskupi NBK 2019. donose zaključak kako je potreban sinodalni put za pronalaženje odgovora na trenutnu situaciju. Kako bi vjera mogla rasti i kako bi se još bolje ukorijenila, potrebno je riješiti se svih blokada mišljenja te otvoreno i slobodno raspravljati o svim temama.

Kao već i na sinodi u Würzburgu nositelji ove sinode su ponovno NBK i ZdK, koji i dalje predstavljaju laike u Crkvi. Kao što smo već ranije rekli, Sinoda u Würzburgu je trebala implementirati Drugi vatikanski koncil u njemačke prilike, a ova

¹¹¹ Usp. *Forschungsprojekt Sexueller Missbrauch an Minderjährigen durch katholische Priester, Diakone und männliche Ordensangehörige im Bereich der Deutschen Bischofskonferenz*, str. 5., (13.08.2018.), https://www.dbk.de/fileadmin/redaktion/diverse_downloads/dossiers_2018/MHG-Studie-gesamt.pdf (19.06.2024.)

¹¹² *Protokoll, Erste Synodalversammlung 30.1.-1.2.2020, Frankfurt*, https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Redden_Beitraege/Synodalversammlung-I-Protokoll.pdf (19.06.2024.)

¹¹³ Usp. Raoul Löbber i Karsten Polke-Majewski, *Das protestantische Bebe* (25.01.2024.), <https://www.stern.de/gesellschaft/missbrauchsfaelle-auch-in-der-evangelischen-kirche-30873636.html> (19.06.2024.)

sinoda je trebala pronaći put van iz nastale krize i usmjeriti Crkvu u Njemačkoj prema budućnosti. Cilj je ponovno uključiti što više ljudi te otvorena i konstruktivna rasprava o temama važnim za vjeru i Crkvu. Veliki se problem vidi u samim strukturama Crkve, koje su po mišljenju mnogih i omogućile skandale koji su uzrok sinodalnog puta te njega smatraju najboljim načinom uključivanja klera i laika, tj. muškaraca i žena.¹¹⁴ Službeni početak je bio prvi advent, 01. prosinca 2019. godine i početno je bio ograničen na dvije godine te su se trebale održati četiri sjednice.¹¹⁵ Svim zainteresiranima je bilo omogućeno iznositi svoje mišljene o temama sinodskih foruma putem mrežne stranice koje su onda uvrštene u rad sinodalne skupštine, a prikupljeno je više od 5.300 komentara.¹¹⁶

No, treba i naglasiti kako nisu svi tako optimistični u pogledu na Sinodalni put. Naime, 70 biskupa iz SAD-a i raznih zemalja Afrika vide u Sinodalnom putu prijatnu shizmu. Također ističu kako Sinodalni put dovodi u pitanje autoritet Crkve i pape, kršćansku antropologiju i seksualni moral te povjerenje u Sveto pismo.¹¹⁷ Prije ove skupine već su se Poljska i Sjevernoeuropska biskupska konferencija kritički izjasnile po pitanju Sinodalnog puta.¹¹⁸ Također postoji bojazan da je Sinodalni put samo *reformacija 2.0*, ne radi se o čistoj reformi Crkve, nego se želi postići sistematska promjena.¹¹⁹ Kardinal Walter Kasper je u svom izlaganju na online-forumu „Neuer Anfang“ iznio i svoj stav po pitanju Sinodalnog puta u Njemačkoj. On jasno ističe kako obnova i reforma ne znače nešto sasvim novo, nego da se Crkvu vrati u formu koju je Krist htio i za koju je postavio kamen temeljac. Ističe kako sinoda znači prekidanje redovitog poslovanja Crkve kako bi se osluškivali znakovi vremena i kako bi se osluškivalo što nam Duh govori, nikako ne znači da se na pitanja dobije ideološke odgovore koje se onda glasovanjem potvrđuju te kako je to uvijek djelovanje Duha

¹¹⁴ Usp. <https://www.synodalerweg.de/was-ist-der-synodale-weg> (19.06.2024.)

¹¹⁵ Usp. https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitraege/Factsheet-SW_Einige-Zahlen-zum-Synodalen-Weg.pdf (19.06.2024.)

¹¹⁶ Usp. <https://www.synodalerweg.de/struktur-und-organisation/synodalversammlung> (19.06.2024.)

¹¹⁷ Usp. *Offener Brief: Über 70 Bischöfe fürchten Schisma durch Synodalen Weg* (12.04.2022.) <https://www.katholisch.de/artikel/33892-offener-brief-ueber-70-bischoefe-fuerchten-schisma-durch-synodalen-weg> (19.06.2024.)

¹¹⁸ Usp. Ibid.

¹¹⁹ Usp. Martin Rothweiler, *Der Synodale Weg führt zu einer Reformation 2.0* (11.02.2022.) <https://www.katholisch.de/artikel/33100-der-synodale-weg-fuehrt-zu-einer-reformation-20> (19.06.2024.)

Svetoga i liturgijski čin koji je izvanredan, a ne redovit.¹²⁰ Po njegovom mišljenju Sinodalni put u Njemačkoj je značenje same sinode krivo protumačio, radi se o tome da slijedi ljudskoj mudrosti umjesto da u središtu razmišljanja bude sâm Evandjelje te ističe kako je temeljni grijeh da je sinoda Papino pismo i poziv na oslušivanje Evandjelja stavila po strani¹²¹, a nadbiskup Denvera (SAD) Aquila upozorava predsjednika NBK kako predanje duhu vremena nema veze s oslušivanjem i čitanjem znakova vremena, nego je izdaja Evandjelja.¹²²

Papa Franjo je 29. lipnja 2019. godine uputio pismo „hodočasničkom Božjem narodu u Njemačkoj“ u kojem se osvrnuo na najavu Sinodalnog puta. Papa u pismu jasno ističe kako se u srži radi o „zajedničkom putu pod vodstvom Duha Svetoga“¹²³ te kako sve treba promatrati pod svjetlom Duha Svetoga i da nikako ne može biti put mimo Njega. Također ističe kako trebaju voditi računa i o odgovornosti koju imaju za cijele biskupije i sve njezine sastavnice, a to znači da u rad treba uključiti i najniže slojeve što podrazumijeva i laike. Također ističe da trenutna situacija zahtjeva jedan zdrav *aggiornamento* što znači dug proces sazrijevanja i rad cijelog naroda.¹²⁴ Jasno ističe kako je upozorio njemačke biskupe kako se olako predajemo reformi struktura, organizacija i uprave, a da time ne dotičemo temelj problema kojega želimo riješiti. Opasnost leži u tome što bi imali moderni upravljački aparat koji bi ostao bez svoje duše, bez Evandjelja.¹²⁵ Papa potiče na provedbu sinodalnog puta, ali jasno daje do znanja da u središtu treba stajati *evangelizacijski nalog Crkve* i da ne smije ići protiv naučavanja Crkve. Rezultati ne smiju biti gnostička strujanja koja će Narod Božji svesti na jednu malu grupu prosvjetljenih.¹²⁶

¹²⁰ Usp. Walter Kasper, *Synodalität und Erneuerung der Kirche* (21.06.2022.), <https://neueranfang.online/synodalitaet-und-erneuerung-der-kirche/> (19.06.2024.)

¹²¹ Usp. Ibid.

¹²² Usp. Martin Bürger, „Kapitulation vor dem Zeitgeist“: *Erzbischof Aquila reagiert auf Brief von Bischof Bätzing* (04.05.2022.), <https://de.catholicnewsagency.com/story/kapitulation-vor-dem-zeitgeist-erzbischof-aquila-reagiert-auf-brief-von-bischof-baetzing-10737> (19.06.2024.)

¹²³ FRANJO, *Brief von Papst Franziskus an das pilgernde Volk Gottes in Deutschland* (29.06.2019.), Bonn, Sekretariat der Deutschen Bischofskonferenz, 2019., 8. (prijev. a.)

¹²⁴ Usp. Ibid., 9.

¹²⁵ Usp. Ibid., 12.

¹²⁶ Usp. Ibid., 21.

3.2. Statut sinode

Statut u svom uvodnom dijelu govori kako se Crkva u Njemačkoj nalazi na putu obraćenja i obnove. Sam statut cilj sinode ovako definira: „Kao kršteni muškarci i žene poslani smo 'dobrostitvost i čovjekoljublje Božje' (Tit 3,4) naviještati riječima i djelima tako da ljudi radosnu vijest mogu čuti i primiti u miru.“¹²⁷ Sinoda, dakle, ima zadatak stvaranja uvjeta kako bi se to poslanje moglo realizirati. Također definira da NBK redovito obavještava o mjerama poduzete u svrhu razjašnjenja zlostavljanja u Crkvi i po pitanju prevencije i sprječavanja zlostavljanja za budućnost. Sam statut je prihvaćen na jesen 2019. na sjednicama NBK i ZdK. U sljedećem dijelu ćemo iznijeti glavne značajke samoga statuta.

3.2.1. Struktura¹²⁸

Kao i koncil ili sinoda i Sinodalni put ima svoju strukturu i svoja tijela koja imaju svoju zadaću i koja su statutom određena. Struktura Sinodalnog puta navodi četiri glavna tijela:

a) Sinodalna skupština: Ona stoji na vrhu Sinodalnog puta. Njezin zadatak je izglasati odluke, a svaki član ima jednako pravo glasa te ona zasjeda dva puta godišnje. Ona se sastoji od:

- članova NBK
- 69 odabranih članova ZdK
- 10 redovnikâ koje imenuje Njemačka konferencije redovničkih poglavara
- 27 zastupnika dijecezanskih svećeničkih vijeća
- 15 mladih (od čega deset ženskih) koje 1. prosinca 2019. nisu imali više od 30 godina
- 4 stalna đakona
- 4 članova stručnog udruženja pastoralnih suradnika

¹²⁷ Usp. *Satzung des Synodalen Wegs*, 1.

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitraege/Satzung-des-Synodalen-Weges.pdf (20.06.2024.)

¹²⁸ Ibid.

- 4 zastupnika stručnog udruženja župnih suradnika
- 3 zastupnika raznih katoličko-teoloških fakulteta
- 3 zastupnika duhovnih zajednica i pokreta
- 2 generalna vikara

Sveukupan broj iznosi 230 osoba. Svi članovi se imenuju za vrijeme trajanja cijele sinode. Uz navedene članove sjednicama prisustvuju i 18 raznih promatrača koji nemaju pravo glasa. Oni dolaze iz raznih zemalja i zastupaju razne organizacije i udruge, a među njima je i apostolski nuncij u Republici Njemačkoj, msgr. dr. Nikola Eterović.¹²⁹ Najmlađa članica ima 16 godina, a najstarija 70, što pokazuje da postoji širok spektar sudionika na sjednicama. Rad same sinode popraćen je raznim događanjima na biskupijskoj razini kako bi se vjernicima omogućilo uključivanje i praćenje rada sinode.

b) Sinodalno predsjedništvo: priprema i naknadno obrađuje sinodalne skupštine, sastoji se od predsjednika i dopredsjednika NBK i od predsjednice i dopredsjednika Središnjeg odbora njemačkih katolika.

c) Prošireno sinodalno predsjedništvo: Uz članove koji su gore navedeni ovom predsjedništvu pripadaju još i oba predsjedatelja sinodalnih foruma. Stalni gosti su duhovnici sinode. Zadatak je pomoći predsjedništvu u svom djelovanju, te ono posebno vodi brigu o tematskim pitanjima i priprema dnevni red sinodalnih zasjedanja.

d) Sinodalni forumi: U sinodalnim forumima pripremaju se teme i prijedlozi o kojima će se na sinodalnoj skupštini raspravljati i glasovati. Članovi foruma mogu biti samo članovi sinodalne skupštine i savjetnici, a bira ih sinodalna skupština na prijedlog predsjedništva. Broj po forumu je ograničen na 30 osoba i svi imaju isto pravo glasa. Svaki forum bira dva predsjedatelja s time da jedan član mora biti iz redova NBK, a drugi iz redova ZdK. Postoje *četiri foruma*:¹³⁰

¹²⁹ Usp. https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitraege/Synodalversammlung-Beobachter.pdf (19.06.2024.)

¹³⁰ <https://www.synodalerweg.de/struktur-und-organisation/synodalforen> (20.06.2024.)

I. Vlast i dioba vlasti u Crkvi – zajedničko sudjelovanje i udio u misijskom poslanju:

Ovaj forum ima zadatak preispitivati kako se u Crkvi ophodi s vlašću, što treba učiniti kako bi se postiglo smanjenje moći i dioba vlasti. Također treba stvoriti pristup, procese i strukture održive obnove u što treba uključiti i uspostavu upravnog sudstva. Središnje pitanje glasi kako moć i diobu vlasti u Crkvi razumjeti i izvršiti, kako je organizirati, ograničiti i kontrolirati. Također treba razjasniti kako ju teološki objasniti te koje okolnosti i strukture omogućuju njezinu zlouporabu.

II. Svećenička egzistencija danas

Tema ovoga foruma je budućnost svećeničke egzistenciju i njegove službe u svjetlu tradicije i promijenjenih okolnosti te koje službe i životna stanja služe poslanju Crkve. Celibat se kao izraz osobne povezanosti s Kristom jako cijeni, ali se treba raspraviti o tome koliko on mora pripadati svjedočanstvu svećenika.

III. Žene u službama i uredima u Crkvi

Glavni sadržaj rasprave jest uloga žene u Crkvi. Pitanje glasi kako važnost vjere i Crkve unijeti opet u društvenu raspravu i kako istodobno dati odgovore na unutarcrkvena pitanja. To se može samo ostvariti u zajedništvu muškaraca i žena u Crkvi, što se već pokazuje na primjeru puno angažiranih žena na vodećim pozicijama u Crkvi.

IV. Živjeti u uspješnim vezama - ljubav živjeti u seksualnosti i vezi

U ovom forumu se treba raspraviti o seksualnom moralu Crkve koji doživljava sve manje prihvaćanje. Treba uvažiti nova otkrića teologije i humanih znanosti, te uzeti u obzir da se osobni pristup za sada ne primjenjuje. Rezultat svega je da moralni navještaj većini krštenika ne daje orijentir.

3.2.2. Teme

Kako je zapisano u statutu predložak rasprave na sinodalnoj skupštini mogu predložiti sinodalno predsjedništvo i sinodalni forumi. Svaki predložak mora proći

minimalno dva čitanja koja se moraju održati na dva različita zasjedanja. Na prvom zasjedanju se raspravlja o pripuštanju predložka kao podlogu za daljnja savjetovanja. Ako se na drugom čitanju ne podnesu novi zahtjevi za promjenama, onda dokument ide na izglasavanje.

Odluke zahtijevaju dvotrećinsku većinu svih prisutnih i istodobnu dvotrećinsku nazočnost članova NBK. Pošto Sinodalni put nije sinoda u pravnom smislu, jer u ovoj konstelaciji nema odobrenje Svete Stolice, ona ne može izglasati obvezujuće odluke. One nemaju pravnu snagu nego ih biskupi snagom svoje zakonodavne vlasti moraju provesti u svojim biskupijama. Za lakše ophođenje mi ćemo se u daljnjem izlaganju i za Sinodalni put koristiti pojmom sinode.

Sažeto možemo reći da se raspravljalo o četiri velika tematska bloka:

- I. Vlast
- II. Seksualni moral
- III. Celibat
- IV. Uloga žene u Crkvi

Dalje iznosimo ukratko glavne naglaske ovih pripremljenih dokumenata.

I. Vlast i dioba vlasti u Crkvi – zajedničko sudjelovanje i udio u misijskom poslanju¹³¹

Vlast se izražava na više razina: u liturgiji; u navješćaju, katehezi i javnim objavama; u organizacijskim i komunikacijskim strukturama, u personalnim strukturama i procesima odlučivanja. Zahtjeva se reorganizacija procedura koja omogućuju veću participaciju na svim razinama te se poseban naglasak stavlja na ravnopravnost spolova. Glavne teme su razumijevanje i izvršavanje vlasti, participacija te podjela moći. Traži se novi institucionalni oblik, te raspravu o pripuštanju žena i oženjenih muškaraca svetim redovima. Traži se točno određivanje zadataka, prava i obveza svih pojedinih službi u Crkvi bilo po pitanju liturgije,

¹³¹ https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitraege/SW-Vorlage-Forum-I.pdf (20.06.2024.)

služenja, pastoralna, kateheze ili vodstva. Postavlja se zahtjev da se moć upravljanja i odlučivanja ne veže isključivo uz sveti red, nego da cijeli narod Božji u tome sudjeluje te da se laici više uključe u proces odlučivanja i savjetovanja.

II. Svećenička egzistencija danas¹³²

Postavlja se pitanje koje značenje Crkva danas ima u sve više sekulariziranom društvu te se u samom forumu javljaju nejednaki stavovi o tome što znači svećenički način života i o temi ređenja žena. Postavlja se općenito pitanje o osobi svećenika, koje sposobnosti mora imati, pitanje različitih seksualnih orijentacija i svećeničkog poziva, kako se ubuduće svećeništvo može živjeti autentičnije, je li celibat još primjeren način života, kako spriječiti frustraciju svećenika.

III. Žene u službama i uredima u Crkvi¹³³

Ovaj forum se na početku pita kako je uloga žene shvaćena u društvu i u Katoličkoj crkvi te ima li poveznice između manjka žena u crkvenim funkcijama i skandalom seksualnog zlostavljanja djece i duhovnim zlostavljanjem žena. Ističe se kako Crkva ne ispunjava društvena očekivanja o ravnopravnosti spolova te da je jako čudno kako se žene isključuje iz ustanove odlučivanja o pitanjima crkvenog nauka. Svakako se traži da se već postojeće mogućnosti sudjelovanja žena imenuju i promiču. Vidljivost žena u Crkvi se treba pojačati, sve pozicije treba preispitivati u vidu mogućeg preuzimanja od ženâ, u izboru biskupa se traži mogućnost sudjelovanja i laika, a kao neizostavni dio rasprave smatra se i rasprava o mogućnostima pripuštanja ženâ u svete redove.

IV. Živjeti u uspješnim vezama - ljubav živjeti u seksualnosti i vezi¹³⁴

U početku se jasno govori kako seksualni moral katoličke Crkve ne odgovara više saznanjima humanih znanosti o različitim dimenzijama ljudske seksualnosti. Također je u suprotnosti životnog iskustva vjernika, jer ima parova koji nisu crkveno

¹³² https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitragge/SW-Vorlage-Forum-II.pdf (20.06.2024.)

¹³³ https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitragge/SW-Vorlage-Forum-III.pdf (20.06.2024.)

¹³⁴ https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitragge/SW-Vorlage-Forum-IV.pdf (20.06.2024.)

vjenčani i imaju uspješnu vezu, ali se ne mogu integrirati u crkvene zajednice. Također neke odredbe seksualnog morala po pitanju istospolne seksualnosti, kontracepcije te rastavljenih i ponovno vjenčanih ne odgovaraju onome što vjernici doživljavaju kao smišljeni razvitak seksualnosti te s tog razloga crkveni seksualni moral ne smatraju relevantnim. Stoga se traži razvoj seksualnog morala kako bi se rascjep između Crkve i društva po tom pitanju smanjio. Ističu također kako Crkva i danas seksualnost percipira kao nešto nedozvoljeno i traži pozitivno vrednovanje ljudske seksualnosti. Na tragu *Amoris laetitia* traže pozitivno vrednovanje erotske dimenzije ljubavi.

Pozitivno se vrednuje crkveni nauk po pitanju prije- i izvanbračnih odnosa te istospolnih odnosa, ističe se kako je to veliko blago koje treba nanovo otkriti. U daljnjem izlaganju navodi se kako brak nije jedino legitimno mjesto seksualnosti. Jedna od temi je i homoseksualnost te se ističe kako istospolne zajednice i sve ostale veze koje su mjesto prijateljstva, ljubavi, vjernosti i pouzdanosti, s moralne strane trebaju biti prihvaćene. Veze u kojima se jasno vidi odmak od vrijednosti koje označavaju kršćanski brak treba odbaciti, npr. promiskuitet, otvorene veze, nevjernost, itd. Na kraju se navodi kako svi imaju pravo na seksualnu nepovredivost, ali to pravo ne znači samo reći ne seksualnim radnjama koje ne žele, nego reći da onim seksualnim radnjama koje žele i odlučiti koga će voljeti.

3.3. Tijek zasjedanja

Prva sinodalna sjednica održana je od 30. siječnja do 1. veljače 2020. godine u Frankfurt na Maini na kojoj su sudjelovala 217 članova, apostolski nuncij i još 25 promatrača iz različitih institucija i inozemstva, a predsjedao je tadašnji predsjednik NBK kardinal Reinhard Marx i predsjednik ZdK prof. dr. Thomas Sternberg. U prvoj, konstituirajućoj, sjednici su održani motivacijski i pozdravni govori te je izglasan poslovnik, ali su također i izneseni najnoviji podaci koji govore o naprecima koji su postignuti po pitanju seksualnog zlostavljanja i mjera koje je NBK od 2010. provela.¹³⁵

¹³⁵ https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitraege/Synodalversammlung-I-Protokoll.pdf (19.06.2024.)

Zbog pandemije Covid-19 sjednica koja je bila planirana za rujan 2020. godine nije se mogla održati. Umjesto zajedničkog zasjedanja, 4. rujna 2021. održane su pet regionalne konferencije u Berlinu, Dortmundu, Frankfurt, Ludwigshafenu i Münchenu te se razgovaralo o tekstovima sinodalnih foruma III i IV.¹³⁶ Održana je i online sjednica na kojoj se raspravljalo o utjecaju pandemije te o nekim temeljnim i akcijskim tekstovima. Neodržana redovita sjednica nadoknađena je od 30. rujna do 2. listopada 2021. također u Frankfurt na Maini. Glavni naglasci ovoga zasjedanja bili su na savjetovanju oko prvog čitanja orijentacijskih tekstova. Sinodalni forumi su na temelju tih razgovora sastavljali konkretne odluke koje će se onda raspravljati na drugom čitanju na sljedećoj sjednici.

Treća sjednica održana je od 3. do 5. veljače 2022. godine na kojoj su izvršena druga čitanja pripremljenih tekstova, ali su u nekim forumima donesene i konkretne odluke, npr. da se po pitanju izbora biskupa narod aktivno uključi, tj. da se provede demokratizacija izbornog procesa biskupa. Također se tražilo dopuštenje ređenja ženâ, javni blagoslovi istospolnih zajednica, promjenu Katekizma po pitanju seksualnog morala i ređenje oženjenih muškaraca.¹³⁷ Valja napomenuti kako se nuncij pismom obratio svim sudionicima ovoga zasjedanja u kojem napominje kako je i papa Franjo pozvao na XVI. redovitu biskupsku sinodu za 2023. godinu koja treba služiti kao orijentir svim pokrajinskim Crkvama koje se nalaze na sinodalnom putu kao što je slučaj s Katoličkom crkvom u Njemačkoj.¹³⁸

Četvrto zasjedanje održano je od 8. do 10. rujna 2022. godine. Na ovoj se sjednici među ostalim raspravljalo o tekstu o seksualnom moralu Crkve koji tematizira homoseksualne veze, pitanja kontracepcije te dušobrižništvo rastavljenih i ponovno vjenčanih. S obzirom da se nije postigla dvotrećinska većina biskupâ tekst nije izglasan. Također se raspravljalo o tekstu pristupanja ženâ đakonatu koji je prihvaćen te se tražila teološka mogućnost ređenja ženâ za prezbiterat. Daljnji tekstovi rasprave su bili o reformi crkvenog prava u vezi homoseksualnih zaposlenika i donesena je

¹³⁶ https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitragge/Regionenkonferenzen-20200904_Protokoll.pdf (20.06.2024.)

¹³⁷ Usp. https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitragge/SV-IV/SV-IV-Protokoll-Internet.pdf (20.06.2024.)

¹³⁸ Usp. https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitragge/2022-02-05-SV-III_8.1-Nuntius-Eterovic_235.Wort.Synodaler_Weg.pdf (19.06.2024.)

odluka o osnivanju sinodalnog vijeća kao daljnji razvoj zajedničke konferencije NBK i ZdK koje garantira nastavak sinodalnog procesa u Njemačkoj.¹³⁹

Peta i zadnja sjednica održana je od 9. do 11. ožujka 2023. Već u veljači su četiri žene napustile sinodalni put obrazlažući odluku time da se Crkva u Njemačkoj sve više odvajala od sveopće Crkve te da se u svrhu rješavanja krize temeljne katoličke istine dovodi u pitanje.¹⁴⁰ Izglasani su dokumenti o celibatu, o sudjelovanju laika u naviještanju evanđelja, o blagoslovima za one koji se vole, o ženama u sakramentalnim službama i o ophođenju sa spolnom raznolikošću.¹⁴¹

22. lipnja 2023. g. predsjednici Sinodalnog puta, biskup Georg Bätzing i Irme Stetter-Karp, uputili su papi Franji pismo u kojem su ga obavijestili o rezultatima Sinodalnog puta te su mu izložili i sve molbe Crkve u Njemačkoj u obliku votuma koje zahtijevaju regulativu opće Crkve. Među ostalim se traži jačanje sinodalnosti u Crkvi, sudjelovanje laika u izboru biskupa, dopuštenje laicima za održavanje homilijâ, ukidanje celibata te pripuštanje svetim redovima oženjenih muškaraca dok se ovo pitanje ne riješi, pripuštanje ženâ svetim redovima, promjena seksualnog morala Crkve, posebno po pitanju homoseksualne orijentacije, uspostavu crkvenog upravnog sudstva te ažuriranje Zakonika kanonskog prava.¹⁴²

3.4. Zaključci

U ovom naslovu iznijet ćemo odluke koje je sinodalni put u svojim pet zasjedanja izglasao. Izglasano je 15 odluka koji proizlaze iz akcijskih i osnovnih tekstova te iz ostalih odluka koje su na skupštinama izglasane. Nisu uvijek donesene konkretne mjere i norme, nego mogu biti i generalne upute koje onda treba razraditi.¹⁴³

¹³⁹ Usp. https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitraege/SV-IV/SV-IV-Protokoll-Internet.pdf (21.06.2024.)

¹⁴⁰ Usp. Leticia Witte, „*Legen unser Mandat nieder*“, domardio.de (22.02.2023.), <https://www.domradio.de/artikel/vier-delegierte-beenden-mitarbeit-am-synodalen-weg> (21.06.2024.)

¹⁴¹ <https://www.synodalerweg.de/dokumente-reden-und-beitraege#c4586> (21.06.2024.)

¹⁴² https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitraege/2023-06-22_Praesidenten-SW-an-Papst_Franziskus_Anliegen-Synodaler-Weg.pdf (21.06.2024.)

¹⁴³ Usp. https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitraege/beschluesse-broschueren/SW20_Beschluesse-Sammelband_DT_NEU.pdf (21.06.2024.)

I. Tekst preambule

Odobren je sam tekst preambule. U njemu se traži novo usmjerenje u navještenju evanđelja i navještaj s novom vjerodostojnošću jer sinodalni put se vidi usmjeren prema kraljevstvu Božjem. Tko evanđelje želi prenijeti drugima mora ga u promijenjenim okolnostima nanovo slušati te Sinodalni put želi biti doprinos Sinodi o sinodalnosti. Temeljni cilj je spriječiti diskriminaciju, patnju i nasilje. Dalje se traži sustavno prevladavanje zlostavljanja, saslušanje svih žrtava i otvorenost za dijalog. Na koncu se traži jačanje sinodalnosti u Crkvi što znači suradnja na svim razinama i svih aktera.

II. Na putu obraćenja i obnove. Teološki temelji Sinodalnog puta Katoličke Crkve u Njemačkoj

Izglasan je orijentacijski tekst koji treba dati teološke smjernice za Sinodalni put. Traži se novo otkrivanje teoloških mjesta i stavljanje istih u odnos: pismo i tradicija, učiteljstvo i teologija, osjećaj vjere Naroda Božjega i znakova vremena. Cilj jest jačanje vjere i izbjegavanje jednostranosti. Reforme su također dio tradicije, a posebno se stavlja naglasak na čitanje znakova vremena, u te znakove vremena se uvrštava i krik zlostavljanih. Postavlja se pitanje kako se krsno svećeništvo može bolje integrirati u budućim koncilima i univerzalnim sinodama. Također se ističe kako pape i kurije rezervirano reagiraju, ili ne reagiraju, na reforme i sinodalna nastojanja pojedinih crkvenih pokrajina.

III. Vlast i dioba vlasti u Crkvi – zajedničko sudjelovanje u poslanju

Traži se razvoj crkvenih struktura koje bi omogućile više participacije, transparentnost i kontrolu. Ovo je zadatak biskupija i župa te se zaključuje kako se to djelomično može postići i dijecezanskim zakonima. Postojeće strukture zajedničkog djelovanja treba izgraditi i jačati, te na općoj razini treba crkveno ustrojstvo tako prilagoditi kako bi se pravo vjernika u vodstvu Crkve ojačalo. Također treba uvoditi mehanizme kontrole, tj. obveza izvješćivanja te vezanje odluka uz posebne odbore. Postojeće strukture treba reformirati i tako prilagoditi da se onemogućuje zlouporaba i zločini. Traži se promjena crkvenog prava koje bi trebala omogućiti diobu vlasti, participaciju pri odlučivanju i neovisne kontrole vlasti koja bi se temeljila na krsnom

svećeništvu. Daljnji zahtjev jest uspostava crkvenog upravnog sudstva i razrada sustava sudioništva laika pri popunjavanju službi.

IV. Žene u službama i uredima u Crkvi

Traži si provjera *Ordinatio sacerdotalis* od najvišeg crkvenog autoriteta (papa i koncil) jer se izneseni nauk u većem dijelu ne prihvaća i ne razumije. Dioništvo ženâ u navještanju, sakramentalnom predstavništvu Krista i u izgradnji Crkve treba omogućiti, te treba ispitati je li izneseni nauk za Crkvu obvezujući. Ne misli se da se svete redove može vezati samo uz Dvanaesticu, tj. muškarce, a kao primjer se iznose protestantska Crkva i praksa u pravoslavnim Crkvama. Važnost se pridodaje i ravnopravnosti spolova pri popunjavanju službi u Crkvi.

V. Svećenička egzistencija danas

Iznosi se problem sve većeg napuštanja svećeničke službe i ne mogućnost življenja beženstva, te problem osjećaja samoće koji se kod svećenika s vremenom javlja. Također se iznosi porast broja pastoralnih suradnika, što stalnih đakona čiji je broj porastao za trećinu, što porast broja zaposlenih laika od 30 posto. Iznose se razmišljanja o restrukturiranju župnih modela kao mogućnost prevencije navedenim problemima. Pri izboru kandidata za svete redove traži se korištenje psiholoških metoda i pratnja kako bi se spriječila buduća zlostavljanja, što proizlazi iz preporuke same MHG-studije, ali se traži i nadilaženje klerikalizma kao jednog od mogućeg uzroka. Sažeto se može reći da se traži nova teologija svetih redova, te ovaj dokument predstavlja molbe o kojima bi se na razini opće Crkve trebalo raspravljati.

VI. Naviještanje evanđelja od strane laika riječju i sakramentom

Traži se omogućivanje službe naviještanja ženama. Za to je potrebno izraditi partikularnu odredbu i tražiti odobrenje Svete Stolice koja bi omogućila homilije laika na svetim misama nedjeljom i blagdanima. Također treba izraditi kriterije koje kvalifikacije te osobe trebaju imati, u tu svrhu treba uspostaviti mogućnosti obuke i razvoja. Traži se i ovlaštenje laika za dijeljenje sakramenta krštenja, prisustvovanju ženidbi i upravljanju župama. Također traže preispitivanje postojećih i potrebe uvođenja novih službi u Crkvi te potrebne kvalifikacije za iste.

VII. Prevencija seksualnog nasilja, intervencija i postupanje s nasilnicima i Katoličkoj crkvi.

U svim katoličkim institucijama i udrugama treba prihvatiti razrađene programe prevencije, provoditi i kontrolirati provedbu koncepata zaštite. Treba uvoditi obvezujuće kodekse ponašanja za pastoralne djelatnike, preurediti odredbe vizitacija u svrhu tematiziranja seksualnog nasilja, razradu crkveno-disciplinskog zakonika za svećenike, obvezno psihijatrijsko vještačenje za počinitelje te određivanje osobe koja će redovito provjeravati je li se ispunjavaju.

VIII. Održivo jačanje sinodalnosti: sinodalno vijeće

Zahtjeva se konstituiranje sinodalnog odbora te razradu koncepcije sinodalnog vijeća koji bi omogućio dugoročnu sinodalnu strukturu Crkve i nastavak sinodalnog puta. Sinodalni odbor bi imao zadatak do 2026. uspostaviti sinodalno vijeće, evaluirati odluke sinodalne skupštine, razraditi inicijative o kojima se na skupštini raspravljalo, odlučiti o onim tekstovima o kojima se nije stiglo raspravljati te osiguravati potrebna financijska i ljudska sredstva. Sinodalno vijeće bi se trebalo implementirati na saveznoj razini. Tekst ne iznosi sastav, kompetencije i način rada samoga vijeća, ali se govori kako bi on trebao biti organ savjetovanja i odlučivanja te bi odluke sinodalnog vijeća imale istu težinu kao i odluke sinodalne skupštine.

On bi bio organ upravljanja u kojem djeluju biskupi i laici zajedno, u kojem bi se raspravljalo i odlučivalo o zbivanjima u Crkvi i društvu i koji donosi odluke na interdijecezanskoj razini. Ovo je Vatikan odbio i tražio da se o toj točki na sjednici NBK ne raspravlja, jer postoji bojazan kako bi ovo ugrozilo biskupovu službu upravljanja i njegovu zakonodavnu vlast te se ističe da nemaju pravo ni mogućnosti uspostaviti takvu vrstu vijeća.¹⁴⁴

IX. Blagoslov za parove koji se vole

Traži se uspostava radne skupine koja bi izradila prijedloge tekstova blagoslova. Također se zahtjeva uvođenje javnog blagoslova za istospolne parove, ponovno oženjene i samo civilno vjenčane parove i određenu pripremu za te parove.

¹⁴⁴ Tilmann Kleinjung, Steht der Synodale Weg vor dem Aus? (19.02.2024.), <https://www.tagesschau.de/inland/gesellschaft/vatikan-synodaler-weg-104.html> (21.06.2024.)

Traži se da izvršavanje takvog blagoslova ne bude obvezatan, nego da svećenik može birati hoće li takvo nešto izvršiti ili neće.

X. Žene u sakramentalnim službama

Traži se mogućnost sudjelovanja delegatâ biskupskih konferencija na odborima koji raspravljaju o temi ređenja ženâ te skoro objavljivanje rezultata papinske komisije koja ispituje ređenje đakonisa. U tom pogledu se traži i dublje sakramentalno i teološko istraživanje đakonata, s posebnim naglaskom na žene, preispitivanje nauka *Ordinatio sacerdotalis* i njegovu obvezatnost te sinodalni proces u raspravi o ređenju žena.

XI. Ponovna naučiteljska procjena homoseksualnosti

Prerada paragrafa 2357 – 2359., te 2396. Katekizma i prerada kompendija Katekizma. Također se traži od Crkve priznanje da je svojom praksom naspram homoseksualcima nanijela tim ljudima žalost i tugu te se pri popunjavanju službi i podijeli sakramenata nikoga ne smije diskriminirati koji je homoseksualne orijentacije.

XII. Suočavanje s rodnom raznolikošću

Traži se osnivanje radne skupine koja će o toj temi raspravljati, izostavljanje upisa spola u maticu krštenih, promjenu osobnog stanja u maticu krštenih, uvođenje blagoslova i pripremnih tečajeva, nediskriminacija inter- i transrodnih osoba pri zapošljavanju te se preporučuje izjava Svete Stolice po pitanju rodne ideologije.

XIII. Svećenički celibat

Preispitati odluku obveznog celibata pri ređenju u sklopu svjetske sinode, otvoriti mogućnost dispense od ove obveze, omogućiti ređenje *viri probati*. Traži se pojačani kontakt sa suspendiranim osobama, kako se ne bi udaljili od Crkve te omogućivanje prijave za sva radna mjesta koja su i laicima otvorena.

XIV. Temeljne uredbe crkvenih službi

Traži se općenito preispitivanje i promjena uredbi, a posebno uredbe koje reguliraju *missio canonica*, ali i usklađivanje promijenjenih životnih okolnosti u postupcima za izdavanje *nihil opstata*.

XV. Uključivanje vjernika pri imenovanju dijecezanskih biskupâ

Traži se uključivanje laika u odlučivanje o imenovanju dijecezanskih biskupâ, razjašnjenje uloge papinske tajne te dobrovoljno obvezivanje katedralnih kapitula u uključivanju odbora o odlučivanju imenovanja u kojem bi laici i klerici bili jednako zastupljeni.

Statut Sinodalnog puta određuje, da se tri godine nakon zadnje sjednice sastaje sinodalna skupština pod vodstvom sinodalnog predsjedništva gdje će se evaluirati provođenje rezultata sinodalnog puta.

4. SINODALNI PUT U NJEMAČKOJ – POKUŠAJ OŽIVLJAVANJA SINODE U WÜRZBURGU?

I jedna i druga sinoda su za Katoličku crkvu u Njemačkoj bili veliki i važni događaji, ali osobito sinoda u Würzburgu. „Ova sinoda je za svoje vrijeme za katoličku Crkvu u Njemačkoj predstavila izvanredan događaj; u njezinim diskusijama i dokumentima vidjelo se značajno usmjerenje za Crkvu budućnosti.“¹⁴⁵ S toga je začuđujuće koliko malo je ta sinoda ostala u sjećanju ljudi.¹⁴⁶ Između ove dvije sinode je razdoblje od 50 godina u kojem se vrijeme brzo promijenilo te su se okolnosti djelovanja Crkve promijenile. Iako je od sinode u Würzburgu prošlo dosta vremena po ljudskom računanju, za Crkvu to i nije dugi period s obzirom da postoji već preko 2000 godina. Puno tema koje su se prije 50 godina raspravljale danas više nisu teme ili ih je tadašnja sinoda uspjela riješiti. Kako smo i prije naveli, Sveta Stolica se nikada nije oglasila o onim temama koje su joj poslane, te stoga i ne čudi da su se danas opet našle na agendi ove sinode. Postavlja se, dakle, pitanje je li Sinodalni put pokušaj ponovnog oživljavanja sinode u Würzburgu, te ćemo u tu svrhu na ovom mjestu napraviti jednu usporedbu tih sinoda.

Sam nastanak sinoda nije u potpunosti usporediv. Sinoda u Würzburgu svoju polazišnu točku ima u Drugom vatikanskom saboru kao najvećem crkvenom događaju prošlog stoljeća. Sinodalni put s druge strane isto je proizišao iz jednog važnog, iako manje pozitivnog razloga. Može se reći kako je u oba slučaja bila potrebna reakcija, s time da je Sinodalni put inicijativa koju je sama Crkva u Njemačkoj pokrenula na uzor sinode u Würzburgu, a ona je opet pokrenuta kao nužnost za rješavanje zadataka koje je Sveta Stolica postavila.

Kao drugu značajku možemo navesti da je sâmo vrijeme trajanja i broj zasjedanja manji. Pripreme za sinodu u Würzburgu trajale su tri godine, te su se u četiri godine održale osam sjednica. Odluka za održavanje Sinodalnog puta donesena je 2019., iste godine u zimu je službeno započet online upitnicima. Od 2020. do 2023. održane su pet skupštine i jedna regionalna sjednica. Već u samim brojkama se vidi

¹⁴⁵ Herbert Haslinger, Einführung, u: Herbert Haslinger (ur.), *Wege der Kirche in die Zukunft der Menschen. 50 Jahre nach Beginn der Würzburger Synode*, Herder, Freiburg, 2021., 7.

¹⁴⁶ Usp., Ibid.

kako sinodalni put i nije mogao odraditi istu količinu kao što je to bio slučaj 50 godina ranije. Treba naglasiti da su klerički akteri sinode u Würzburgu većim dijelom bili protagonisti i sudionici Drugog vatikanskog koncila te su bili nošeni tim elanom koji se u kasnijim generacijama više i nije mogao osjetiti, što je možda i dovelo do smanjivanja interesa za tu sinodu.¹⁴⁷

Treća značajka je sama struktura sinode. U prvoj sinodi su sudjelovali članovi NBK, izaslanici biskupija i ZdK, među kojima je većina laika, te redovnici i redovnice; sveukupan broj je bio 316 članova. Sličnu strukturu je imala i današnja sinoda, s time da je broj bio manji za skoro 90 članova te je sam sastav bio precizniji. Cilj je bio postići što veću zastupljenost laika, ali i svih dobnih skupina. Svi su oni bili članovi sinodalne skupštine koja je na kraju i donosila odluke, preporuke i votume. Svi imaju jednak glas, ali prva sinoda je predvidjela mogućnost veta NBK prije drugog čitanja kako bi se osiguralo da dokumenti budu u skladu s crkvenim naukom. Sinodalni put je predvidio da pri glasovanju mora postojati i dvotrećinska većina biskupskih glasova.

Same komisije ili forumi su drugačije posloženi, što je možda i rezultat same šarolikosti tema. Dok je u prvoj sinodi bilo deset komisija u novijoj sinodi su postojala samo četiri sinodalna foruma. Na Sinodalnom putu je cijeli organizam bio mršaviji pa su se teme koncentrirale u manji broj foruma.

Sinodalni forumi su težište svog rada već jasno izrazili u svojim naslovima, dok je na prvoj sinodi bilo više komisija pa su čak slične teme razmatrane u različitim komisijama. Temâ je dosta manje nego na prvoj sinodi, ali to je povezano i sa samim ciljevima sinodâ. Dok su se na prvoj sinodi vodile rasprave o katezezi i vjeronauku, stranim radnicima, misijama i ekumenizmu, te teme na Sinodalnom putu uopće nisu razmatrane. U ostalim radnim poljima mogu se vidjeti poklapanja. U obje sinode imamo četiri velika tematska bloka. Na prvoj sinodi nazivi tematskih blokova bili su poslanje, obnova, čovjek i jedinstvo, dok su na drugoj sinodi bili vlast, seksualni moral, celibat i uloga žene. Poklapanje tih blokova se može uočiti u samim temama koje sadrže. *Naša nada*, ali i *tekst preambule* govore općenito o shvaćanju poslanja, Würzburg se više fokusira na gubitak vjere i identitet Crkve u novim okolnostima, dok

¹⁴⁷ Joachim Schmiedl, *Synodaler Weg und Würzburger Synode*, <https://www.feinschwarz.net/synodaler-weg-und-wuerzburger-synode/> (21.06.2024.)

se Sinodalni put više posvećuje pitanju sinodalnosti Crkve, prevladavanju zlostavljanja i kako spriječiti daljnje zločine. Također Sinodalni put sebi želi dati teološko opravdanje, dok za prvu sinodu to nije bilo upitno. Sinodalni put traži veću kontrolu i razdiobu vlasti, dok takav zahtjev na prvoj sinodi ne možemo pronaći, nego on općenito govori o upravljanju i traži veću uključenost laika.

Taj zahtjev pronalazimo u obje sinode te proizlazi iz zajedničkog poslanja Naroda Božjega. Prva sinoda traži realizaciju tog zahtjeva uspostavom i jačanjem predviđenih vijeća na svim razinama, održavanjem redovitih zajedničkih sinoda te pripuštanjem laika službi propovijedanja. Ovo zadnje zahtjeva i Sinodalni put. On ide još korak dalje te traži uspostavu vijeća u kojem sudjeluju biskupi i laici i u kojem bi se donosile odluke za cijelu Crkvu u Njemačkoj te traži uključivanje laika pri imenovanju biskupâ. Dok prva sinoda o ovome govori u kontekstu općenitog pastoralnog djelovanja, druga sinoda traži konkretnije mjere, tj. uključivanje laika u sâmo upravljanje Crkvom, te pripuštanje u sakramentalnu službu bez svetog reda.

Obje sinode su raspravljale o pripuštanju ženâ i oženjenih muževa svetim redovima. Dok prva sinoda traži da se žene pripusti u službe lektora i izvanrednih djelatnika pričešći, te se traži upit kod Svetog Oca po pitanju ređenja za đakonise, Sinodalni put ide dalje i traži čak preispitivanje nauka Crkve o ređenju i mogućnost pripuštanju ženâ za red prezbitera. U sklopu ove tematika obje sinode traže ređenje oženjenih muškaraca.

Obitelj i brak su također bile teme, no dok se prva sinoda fokusirala općenito na krizu obitelji i braka, teme oženjenih i ponovno rastavljenih te kako pastoral usmjeriti i prema toj grupi vjernika, Sinodalni put se usredotočio na aktualne teme kao što su istospolne zajednice te osmišljavanje i održavanje javnih blagoslovnih slavlja svih koji se vole, neovisno o životnom stanju i seksualnoj orijentaciji. Također u tom kontekstu traži se redefinicija seksualnog moralnog učenja, nova teološka procjena homoseksualnost u današnjim okolnostima i suočavanje s rodnom ideologijom.

Nezaobilazna tema na obje sinode jest i pitanje svećeničke egzistencije što uključuje i raspravu o celibatu. Već se na prvoj sinodi govorilo o krizi zvanja, što je danas samo pojačano. Razlika je što prva sinoda nije tražila ukidanje celibata, nego prihvaća Papinu odluku te tako objašnjava i nemogućnost ređenja oženjenih

muškaraca. Sinodalni put i po ovom pitanju ide korak dalje te traži novu teologiju svetih redova i jasno se izjašnjava za ukidanje obveze celibata i sazivanje sinode na svjetskoj razini koja bi raspravljala o ovoj tematici.

Jedna od zajedničkih točaka jest zahtjev za reformom pravnog sustava, naime, obje sinode traže uspostavu crkvenog upravnog sudstva.

Dok se prva sinoda bavila i duhovnim temama kao što je razmišljanje o svetoj misi i govor o redovima i drugim duhovnim zajednicama, takve teme na Sinodalnom putu nisu dotaknute. Ili na tim poljima nema deficita pa nema potrebe za raspravom, ili su svi svjesni problematike, ali se ne žele suočiti s tom temom. Na temelju brojki izlazaka iz Katoličke crkve u Njemačkoj ne može se govoriti da tu ne postoji problem. Jedan od razloga izlazaka je zasigurno i skandal seksualnog zlostavljanja, te je potrebno raspravljati o tome i donositi odluke koje će to ubuduće spriječiti, ali je znakovito da se po tom pitanju nisu otvorile konkretne duhovne teme kako ojačati opet vjeru i povjerenje u Crkvu kroz sakramente i duhovni život. Iako si je Sinodalni put u središte postavio evangelizaciju i kako Riječ Božju bolje prenijeti današnjem čovjeku, stječe se dojam da se ipak odstupilo od navještaja evanđelja kao prioritetne zadaće, ali i da se na neki način ide protiv Drugog vatikanskog koncila jer se dobrim dijelom opire njegovim odlukama.

Je li Sinodalni put pokušaj oživljavanja sinode u Würzburgu teško je zaključno reći, nedvojbeno je da se neke teme poklapaju i da su zahtjevi danas puno ekstremniji. Kontekst obiju sinoda nije isti iako obje Crkvu žele usmjeriti prema budućnosti. Također se mora primijetiti kako se Sinodalni put, izuzev nekih izuzetaka, ne referira na sinodu u Würzburgu, a ona se, za razliku od Sinodalnog puta, držala dogovora s Vatikanom.¹⁴⁸ Kriza koja je nastala otkrivanjem slučajeva seksualnih zlostavljanja treba riješiti i sustav treba pročititi te pronaći put u svjetliju budućnost, ali se čini kako se ova kriza iskoristila kako bi se neke želje i agende ponovno oživjelo iako se nije iznijelo kako i na koji način neki zahtjevi mogu riješiti problem zlostavljanja. Postavlja se pitanje je li se Sinodalni put promatra samo kroz ružičaste naočale i kao mogućnost

¹⁴⁸ Usp. Ein „Synodaler Weg“, der keine Synode will (29.12.2021.), <https://de.catholicnewsagency.com/article/1594/ein-synodaler-weg-der-keine-synode-sein-will> (22.06.2024.)

prilagodbe Crkve osobnim željama. To ne bi bilo posadašnjenje Crkve, nego popuštanju duhu vremena što je suprotno onome što je papa Ivan XXIII. htio kad je sazvao Drugi vatikanski koncil. Sinodalni put, po našem sudu, ne želi biti nastavak sinode u Würzburgu, nego *samostalni projekt* koji treba Crkvu u Njemačkoj prikazati kao modernu i progresivnu, čak ako bi to značilo odstupanje od dosadašnjeg crkvenog učenja i uvjerenja. Sinodalni put ne bi trebao biti promocija vlastitih želja i ideja, nego učvršćivanje učenja Crkve i pronalaska modela kako to jače ucijepiti da se Crkvu ojača u svom poslanju.

ZAKLJUČAK

U uvodnom dijelu smo iznijeli općenito pojam sinode i sinodalnosti. On je za Crkvu od početka sastavni dio iako nije utemeljujući događaj. Važnost ovoj temi pridodaje i sam papa Franjo koji o njoj progovara na samom početku svog pontifikata, a vrhunac zadobiva sazivanjem Sinode o sinodalnosti na kojoj bi se trebalo raspraviti o tome što sinodalnost točno za Crkvu znači i kako je u Crkvi živjeti.

Sam Drugi vatikanski koncil želio je oživjeti institut sinode, a u srži ona je forum za učvršćivanje zajedništva te izražava kolegijalni vid. Ona služi kao proširena forma upravljanja te nudi platformu za rješavanje problemskih pitanja. Sinodalnost po tom principu ne označuje jedinstvo nego je sredstvo njezinog ostvarenja te se ne može govoriti o demokratizaciji Crkve. Taj pojam po općoj definiciji nije primjenjiv na Crkvu, jer vlast ne proizlazi od naroda, nego od Boga te bi sinode trebale biti izraz zajedničke odgovornosti za Crkvu.

Ovaj rad donosi sažeti pregled obiju sinoda koje su važne za Katoličku crkvu u Njemačkoj. U prvom dijelu donosimo općenito pregled razloga i faza nastanka pojedinih sinoda te navodimo povijesne okolnosti koje su bile ključne za sazivanje pojedine sinode. Drugi dio izlaganja donosi pregled statuta svake sinode sa njezinom strukturom i temama o kojima se raspravljalo. To omogućuje početnu usporedbu kako bi se moglo odgovoriti na postavljeno pitanje. Iz samih tema se vidi kako nije samo Sinodalni put otišao daleko i ugrožava, po mišljenju mnogih, nauk Crkve, nego je i sinoda u Würzburgu donosila zaključke koji se protive onome što Crkva uči. Novija sinoda je tu ekstremnija i ide korak dalje, ali je prva sinoda bila za svoje vrijeme jako „progresivna“. Na koncu se donosi sažeti pregled svih zaključaka što omogućuje određenu sintezu u zadnjem poglavlju.

Važnost rada leži u iznošenju sažetih podataka čitatelju koji omogućuje pregled obiju sinoda jer i jedna i druga nude obilnu količinu informacija. Ova tema je od velike važnosti i za Crkvu u Hrvatskoj, jer događaji u Njemačkoj mogu imati utjecaja na čitavu Crkvu. Također se čitatelju ostavlja mogućnost da i sam donosi sud o povezanosti obiju sinoda i o prikladnosti razmatranih tema za postavljenu svrhu.

Kroz provedeno istraživanje za potrebe ovoga rada uočili smo kako tema sinodalnosti, iako stara, još uvijek ostavlja mnoga pitanja neodgovorena, a i samo

značenje u Crkvi još nije u konačnici definirano. Potreban je crkveni dokument koji će sve nedoumice razjasniti i donijeti konkretne norme za njenu provedbu. Trenutno ostaje previše prostora za osobnu definiciju; sinodalnost je fenomen koji na hrvatskom području i ne igra veliku ulogu, jer su većina rasprava o toj temi povezane sa Sinodalnim putem i sa biskupskom sinodom; znanje o ovim sinodama je kod ljudi vrlo oskudno. Za sinodu u Würzburgu rijetko tko da je čuo, osim onih koji se stručno bave tim područjem. Sinodalni put je poznatiji, ali postoje mnoge predrasude i manjkavo znanje o samim sadržajima.

Kao jedno od ograničenja možemo navesti kako na hrvatskom govornom području ima dosta materijala o samom pojmu sinodalnosti i sinode, ali o ovdje izloženim sinodama ima jako malo materijala te se za potrebe ovoga rada koristila pretežito literatura na njemačkom jeziku.

BIBLIOGRAFIJA

1. Izvori

DAS STATUT DER GEMEINSAMEN SYNODE DER BISTÜMER IN DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND, u: Ludwig Bertsch i dr. (ur.), *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, Offizielle Gesamtausgabe I, Beschlüsse der Vollversammlung*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1976., 856 – 861.

DIE GESCHÄFTSORDNUNG FÜR DIE GEMEINSAME SYNODE DER BISTÜMER IN DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND., u: Ludwig Bertsch i dr. (ur.), *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, Offizielle Gesamtausgabe I, Beschlüsse der Vollversammlung*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1976., 863 - 875.

ENDGÜLTIGE FESTSETZUNG DER BERATUNGSGEGENSTÄNDE (JANUAR 1973), u: Ludwig Bertsch i dr. (ur.), *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, Offizielle Gesamtausgabe I, Beschlüsse der Vollversammlung*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1976., 911 – 914.

LEHMANN, KARL, Allgemeine Einleitung, u: : Ludwig Bertsch i dr. (ur.), *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, Offizielle Gesamtausgabe II, Ergänzungsband: Arbeitspapiere der Sachkommissionen*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1977., 7 – 27.

PAVAO VI., Grusstelegramm des Heiligen Vaters, Papst Pauls VL, zur Eröffnung der gemeinsamen Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, u: Ludwig Bertsch i dr. (ur.), *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, Offizielle Gesamtausgabe I, Beschlüsse der Vollversammlung*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1976., 9.

SATZUNG DES SYNODALEN WEGS, https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Reden_Beitraege/Satzung-des-Synodalen-Weges.pdf (20.06.2024.)

ZUM PROZESS DER THEMENFINDUNG, u: Ludwig Bertsch i dr. (ur.), *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland, Offizielle*

Gesamtausgabe I, Beschlüsse der Vollversammlung, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1976., 889 – 906.

2. Knjige i članci

ANČIĆ, NEDILJKO A., Prema sinodalnoj Crkvi, *Bogoslovska smotra*, 86 (2016.) 2, 267-271.

BIER, GEORG, Zuhören statt Debattieren. Eine Weltsynode über gemeinsames Gehen und synodale Umgangsformen, *Diakonia*, 54 (2023.) 3, 159. – 167.

BÜRGER, MARTINA, „Kapitulation vor dem Zeitgeist“: Erzbischof Aquila reagiert auf Brief von Bischof Bätzing (04.05.2022.), <https://de.catholicnewsagency.com/story/kapitulation-vor-dem-zeitgeist-erzbischof-aquila-reagiert-auf-brief-von-bischof-baetzing-10737> (19.06.2024.)

CERNY-WERNER, ROLAND, Diözesansynoden als sichtbares Zeichen, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 19 - 34.

DAMBERGER, WILHELM, Die „Würzburger Synode“ (1971-1975) als Gegenstand der kirchlichen Zeitgeschichte: Konferenzbericht, *Schweizerische Zeitschrift für Religions- und Kulturgeschichte*, 101 (2007), 596 - 601.

DOMAZET, ANĐELKO, Ecclesiological Themes in the Pontificate of Pope Francis, *Crkva u svijetu*, 57 (2022.) 4, 605 – 636.

EIN „SYNODALER WEG“, DER KEINE SYNODE WILL (29.12.2021.), <https://de.catholicnewsagency.com/article/1594/ein-synodaler-weg-der-keine-synode-sein-will> (22.06.2024.)

ETEROVIĆ, NIKOLA, Biskupska sinoda – Razvitak sinodalnosti u Crkvi, *Crkva u svijetu*, 41 (2006.) 4, 411 - 442.

FORSCHUNGSPROJEKT SEXUELLER MISSBRAUCH AN MINDERJÄHRIGEN DURCH KATHOLISCHE PRIESTER, DIAKONE UND MÄNNLICHE ORDENSANGEHÖRIGE IM BEREICH DER DEUTSCHEN BISCHOFSKONFERENZ, str. 5., (13.08.2018.), https://www.dbk.de/fileadmin/redaktion/diverse_downloads/dossiers_2018/MHG-Studie-gesamt.pdf (19.06.2024.)

FRANJO, *Brief von Papst Franziskus an das pilgernde Volk Gottes in Deutschland* (29.06.2019.), Bonn, Sekretariat der Deutschen Bischofskonferenz, 2019., 8.

HASCHKE, DIETER MAXIMILIAN, *Demokratie in der Kirche?*, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 35 – 54.

HASLINGER, HERBERT, *Einführung*, u: Herbert Haslinger (ur.), *Wege der Kirche in die Zukunft der Menschen. 50 Jahre nach Beginn der Würzburger Synode*, Herder, Freiburg, 2021.

HRVATSKA ENCIKLOPEDIJA, *mrežno izdanje*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013.–2024.m <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=21815> (19.06.2024.)

JURIĆ, IVICA, *Sinoda o sinodalnosti*, (26.01.2024.), <https://ijuric.kbf.unist.hr/2024/01/26/sinoda-o-sinodalnosti/> (14.06.2024.)

KASPER, WALTER, *Synodalität und Erneuerung der Kirche* (21.06.2022.), <https://neueranfang.online/synodalitaet-und-erneuerung-der-kirche/> (19.06.2024.)

KLEINJUNG, TILMANN, *Steht der Synodale Weg vor dem Aus?* (19.02.2024.), <https://www.tagesschau.de/inland/gesellschaft/vatikan-synodaler-weg-104.html> (21.06.2024.)

LAICHINGER, JOHANNES, *Die Geschichte der zwei Synoden*, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 77 – 82.

LEHMANN, KARL, *Der doppelte Aufbruch – uns was nun?*, u: Albert Käuflein i Tobias Licht (ur.), *Wo steht die Kirche? Orientierung am Zweiten Vatikanischen Konzil und an der Gemeinsamen Synode*, G. Braun, Karlsruhe, 1998., 15 – 28.

LEIBINGER, PAUL, *Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland 1971-1975*, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 97 - 124.

LÖBBERT, RAOUL I POLKE-MAJEWSKI, Karsten, *Das protestantische Bebe* (25.01.2024.), <https://www.stern.de/gesellschaft/missbrauchsfaelle-auch-in-der-evangelischen-kirche-30873636.html> (19.06.2024.)

MACUT, IVAN, *Ogledi i teologiji pape Franje – Izabrana pitanja*, Služba Božja, Split, 2022.

MADER, WALTER, Synodale Strukturen in der römisch-katholischen Kirche, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 157 – 167.

MÜLLER, LUDGER, Konzilien, Synoden, Räte, u: Wilhelm Rees i Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 169 – 180.

OFFENER BRIEF: ÜBER 70 BISCHÖFE FÜRCHTEN SCHISMA DURCH SYNODALEN WEG (12.04.2022.) <https://www.katholisch.de/artikel/33892-offener-brief-ueber-70-bischoefe-fuerchten-schisma-durch-synodalen-weg> (19.06.2024.)

PLATE, MANFRED, *Das deutsche Konzil*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1975.
PROTOKOLL, ERSTE SYNODALVERSAMMLUNG 30.1.-1.2.2020, Frankfurt, https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Rednen_Beitrag_e/Synodalversammlung-I-Protokoll.pdf (19.06.2024.)

REES, WILHELM I MÜLLER, LUDGER, Vorwort, u: Wilhelm Rees - Ludger Müller (ur.), *Synodale Prozesse in der katholischen Kirche*, Universität Innsbruck, Innsbruck, 2016., 9.

ROTHWEILER, MARTINA, *Der Synodale Weg führt zu einer Reformation 2.0* (11.02.2022.) <https://www.katholisch.de/artikel/33100-der-synodale-weg-fuehrt-zu-einer-reformation-20> (19.06.2024.)

SCHMIEDL, JOACHIM, *Synodaler Weg und Würzburger Synode*, <https://www.feinschwarz.net/synodaler-weg-und-wuerzburger-synode/> (21.06.2024.)

Söding, Thomas, Synodale Prozesse in der katholischen Kirche, *Diakonia*, 54 (2023.) 3, 153 - 158.

ŠTENGL, IVAN, Seksualno zlostavljanje maloljetnika. Mogući profil pedofiliji sklone osobnosti klerika, *Bogoslovna smotra*, 82 (2012.) 2, 339-367.

TANJIĆ, ŽELJKO – MURIĆ, BRANKO, Načelo sinodalnosti kao paradigma Crkve trećeg tisućljeća, *Bogoslovska smotra*, 86 (2016.) 2, 275 – 295.

VOGES, STEFAN, Konzil, Dialog und Demokratie – Der Weg zur Würzburger Synode 1965-1971, 2., (2015.) https://www.kfzg.de/fileadmin/publikationen/documents/b132_stefan_voges_konzil-dialog-und-demokratie_wuerzburger-synode_dte_summary.pdf (17.06.2024.)

WITTE, LETICIA, „*Legen unser Mandat nieder*“, domardio.de (22.02.2023.), <https://www.domradio.de/artikel/vier-delegierte-beenden-mitarbeit-am-synodalen-weg> (21.06.2024.)

3. Internet

<https://www.dbk.de/presse/aktuelles/meldung/forschungsprojekt-sexueller-missbrauch-wird-interdisziplinaer-ausgeschrieben> (19.06.2024.)

<https://www.synod.va/en.html> (14.06.2024.)

<https://www.synodalerweg.de/dokumente-reden-und-beitraege#c4586> (21.06.2024.)

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Reden_Beitraege/Synodalversammlung-Beobachter.pdf (19.06.2024.)

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Reden_Beitraege/SW-Vorlage-Forum-I.pdf (20.06.2024.)

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Reden_Beitraege/SW-Vorlage-Forum-II.pdf (20.06.2024.)

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Reden_Beitraege/SW-Vorlage-Forum-III.pdf (20.06.2024.)

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Reden_Beitraege/SW-Vorlage-Forum-IV.pdf (20.06.2024.)

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Reden_Beitraege/Synodalversammlung-I-Protokoll.pdf (19.06.2024.)

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Reden_Beitraege/Regionenkonferenzen-20200904_Protokoll.pdf (20.06.2024.)

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Reden_Beitraege/SV-IV/SV-IV-Protokoll-Internet.pdf (20.06.2024.)

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Reden_Beitraege/2022-02-05-SV-III_8.1-Nuntius-Eterovic_235.Wort.Synodaler_Weg.pdf (19.06.2024.)

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Reden_Beitraege/Factsheet-SW_Einige-Zahlen-zum-Synodalen-Weg.pdf (19.06.2024.)

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Redен_Beitrag_e/2023-06-22_Praesidenten-SW-an-Papst_Franziskus_Anliegen-Synodaler-Weg.pdf

(21.06.2024.)

https://www.synodalerweg.de/fileadmin/Synodalerweg/Dokumente_Redен_Beitrag_e/beschluesse-broschueren/SW20_Beschluesse-Sammelband_DT_NEU.pdf

(21.06.2024.)

<https://www.synodalerweg.de/struktur-und-organisation/synodalforen> (20.06.2024.)

<https://www.synodalerweg.de/struktur-und-organisation/synodalversammlung>

(19.06.2024.)

<https://www.synodalerweg.de/was-ist-der-synodale-weg> (19.06.2024.)

SVEUČILIŠTE U SPLITU

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja, Oliver Marčinković, kao pristupnik za stjecanje zvanja magistra, izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mog vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskog rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 27. rujna 2024.

Potpis

**UNIVERSITY OF SPLIT
CATHOLIC FACULTY OF THEOLOGY
INTEGRATED GRADUATE PHILOSOPHICAL-THEOLOGICAL
STUDIES**

OLIVER MARČINKOVIĆ

**THE SYNODAL PATH IN THE CATHOLIC CHURCH OF
GERMANY**

Graduation thesis
in *fundamental theology*
Mentor: prof. dr. sc. Anđelko Domazet

Split, 2024.

ABSTRACT

Synodality is of vital importance for the Church, so from its very beginning various synods have been convened, to jointly solve the problems and challenges that the first Christian community encountered.

The participants in these synods acted with the authority of the Church; thus, they had legal cover in decision-making. With this ecclesiastical practice in mind, Pope Francis wishes to strengthen the spirit of synodality in today's Church. That is why he convened the Synod on Synodality to deepen its meaning at the level of the universal Church and make it fruitful for the life of the Church.

The decisions of the Second Vatican Council required implementation on the level of particular churches worldwide. In that sense, the Catholic Church in Germany sought to carry out this task by convening synods of bishops. However, due to various social upheavals and pressures, they decided to organize a joint synod of all dioceses in Germany, that took place in Würzburg, from 1971 to 1975, in which even laymen participated. The Holy See approved this model, so the synod was qualified to make decisions. The joint synod addressed all current ecclesiastical, social, and political topics related to the mission of the Church. Some decisions were put into practice, while others were sent to the Holy See for consideration. Therefore, the synod was a unique event in the Catholic Church in Germany.

Half a century later, prompted by the scandal and the proportion of the sexual abuse in the Church, the Catholic Church in Germany opted for the synodal path, where, once again, clerics and laymen will discuss and make decisions for the future of the Church. Some topics that are scheduled for discussion match the individual topics of the first synod on which the Holy See never responded. The question arises whether the Synodal Path is the attempt to revive the synod of Würzburg? Therefore, this paper presents both synods to give an answer to that question.

Keywords: *synodality, synod, synodal path, synod of Würzburg, synod of bishops, sexual abuse, role of women, celibacy, MHG study*